

31403

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

Vol. 12
సంపుటము ౧౨

చెన్న పట్టణము 1925 వ సం॥ జూలై నెల 6-వ తేది సోమవారము
శ్రీ క్రోధనామ సంవత్సరము, ఆషాఢమాస శుద్ధ పౌర్ణమి ౧౭

శుద్ధి

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్ప గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది పంచభాష చీటి చూచి కొని మోచుముగలుగదు

అమృతాంజనము సకలవిధ నొప్పులకు సంజీవివంటిది

తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుపోట్ల బాపును,
పార్శ్వపునొప్పులు బారదోలును, పొట్లబోగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.
దగ్గును తగ్గించును దురదను తొలగించును.

ఈమందును రుద్దగానే చెమట పట్టుటవలన కఠిన
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి జేహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తగ్గించును
విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు

చక్కనిడబ్బితో సహా సీసా 1-కి రు 0-10-0; డజన్ 1-కి రు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టివీధి, మద్రాసు లేక, 109 ప్రేరి రోడ్డు, ఫోర్టు బొంబాయి.

సకలము బంగారము, పసు పెండికె, మొదటిరకం పుష్కరము.

గుణములలో శ్రేష్టము. బజారునందలి రకములన్నిటికంటె మేలైనది. వెలలో సరసము

రాజేశ్వరీ బొర్రా కు సబ్బు చర్మవ్యాధులకు వజ్రాయుధము

మైనపునత్తులు, అన్నిరకముల సబ్బులు కూడ దొరుకును. అన్నిస్థలములలో ఏజెంట్లు కావలెను.

ఆర్. ఆర్. సోపు అండ్ క్యాండిల్ వర్క్సు. బెజవాడ

క్రీరబలాత్మలము

మత్తాలరాజుగారు బహుధనము వ్యయించి, తమ సంస్థానైక్యాలచే తయారుచేయించి అందరికి లభ్యమగునట్లు చేసివారు.
ఈతైలము అన్ని వాతవ్యాధులను బోగొట్టును. మనోవ్యాధిగలవారలకు, పిత్తప్రకృతిగలవారికి మిక్కిలి మంచిది. కఠిమూకు
బలమునుగలిగించి కఠినదార్ధమును పెంపొందించును. చచ్చుబడిన కఠిరము గలవారికి, శుభవ్యాధులచే బాధపడి సంభోగశక్తి
కోల్పోయినవారికి మంచిది. వాతరోగముల అనేకమంది దీనిని నేపించి విముక్తులయ్యారు. మాయనభవమున, వాతవ్యాధులకు
ఇంతటి మందులేదని సమ్యక్ము గుదిరినది. దాక్టరు కోమగురుగారుకూడ మెచ్చుకొన్నారనుటకు బట్టి దీని ప్రాశస్త్యము తెలియ
గలదు. సంస్కారాధిక్యమునుబట్టి మూడువిధములుగా తయారుచేయబడినది. తాహతునుబట్టి ఏదికావలసిన వారు దానిని
తెప్పించుకొనవచ్చును. తొడదము వాడువిధము మందుతో పంపబడును. ఇది వైమర్లనమునకే గాక లోపలికి పుచ్చుకొనుటకు
కావయ్యగలదు. 7 సార్లు అవర్తితమైనది 4 అవున్సులు 2.0-0. 21 సారి అవర్తితమయినది 4 అవున్సులు 2.0-0. 101 సారి
అవర్తితమయినది 1 అవున్సు 2.0-0. 4 అవున్సులు 12-0-0. ఎక్కువగా తీసికొనువారికి కమిషను లేదు. పోస్టుఖర్చులు వేరు.
అడ్రసు:— మేనేజరు, ఆర్థరసాయనశాల, ముక్త్యాల, కృష్ణాజిల్లా.

వెల్లింగ్ టన్ సిసిమా

4-7-25 శనివారమునండి 10-7-25 శుక్రవారమునండి
సాయంత్రము 6-15 ప్రతిదినము 2 తెలస వాడలి 10-15
శని, ఆదివారములందు మధ్యాహ్నము 10-15 వాడలి 10-15
ప్రభుత్వము గలదు.
సాతీస్ క్రొత్త శీరియర్

రూత్ రోలండు ఇన్
రూత్ ఆఫ్ రేంజి (2 వ భాగము)
అత్యద్భుతము, తప్పక చూడదగినది.

మనోహర తైలము

గారి శంకర్ సోప్ ఇండస్ట్రీయల్ వర్క్సు, హైదరాబాద్
తయారుచేయబడు నీతైలము పార్శ్వపునొప్పులు,
తలనొప్పులు, కండ్లమంటలు, నీరుకాకుట, పుసములు,
దుర్ఘాంసములు మొదలగు సర్వవిధ నేత్రవ్యాధులు
లను నిర్మూలముచేయుచు మంచి సువాసనగలిగి
యుండును. మెదడును చల్లబరచి మెండ్రుకలను
పెంచును. శరీరమునకు చరిమిన సకల చర్మవ్యాధులు
నశించును.

(రిజిస్టరుచేయబడినది.)

జి. సుబ్రహ్మణ్య సన్

రోడ్ నోట్సు, బంగోలు.

వ్యాపారస్థులకు ముందు కమిషన్ యివ్వబడును.

ఆయుర్వేద ధౌధ రత్నాకరము

అపూర్వ అత్యద్భుత ప్రసంగము
కొద్దిరోజులందు వెల 2.0-0
ప్రేమద గృహము ద్వితీయ
ప్రిన్సిపల్ ఆంధ్ర సీనియర్ డాక్టరు, తణుకు

దేశబంధుని సారకసభలు

ఆంధ్రదేశము

యండగండి

(భీమవరం తాలూకా)

నందూరు

జూలై 1వ తేదీన దేశబంధు చిత్రరంజనదాసుగారి స్వగృహమున 5 గంటలకు జరుగబడినది. సభకు హాజరు 400 మంది సభ్యులు హాజరయ్యిరి. వారి జీవిత పరమార్థమును, దేశస్థులను గురించి తాజేపల్లి లక్ష్మీనారాయణగారిచే విపులముగ వివరింపబడినది. తరువాత, బీదలకు బియ్యమియ్యబడినది. తరువాత సభ ముగింపబడినది. — తాజేపల్లి లక్ష్మీనారాయణ.

కొత్తపల్లి

(పిఠాపురం)

అశ్వత్థారత సంవత్సరము

హామత్తు నాథుని సారము జూలై 1వ తేదీన కీ॥ శే॥ దేశబంధుదాసుగారి ముఖమునకు సానుభూతిని వెల్లడించుటకు గాను మా హామత్తు నాథుని పురమంత్రియైన గామిగారి లండరు గుమాస్తా దాసుగారి ఆధ్వర్యమున ప్రార్థన సమితి. — రావు నాథుని నాయకత్వమున, కాన్వేనర్.

బెజవాడ

(స్వకీయవిలేజిరి)

1-వ తేదీన హాదానీ బంగారు ఆ వ ర ం యం దు దాసు స్వగృహమున జరిగినది. దాసు రామచంద్రాచార్యగారి కన్యకలతో వివాహము. దాసుగారి త్యాగమును గూర్చియు, వానిని సత్కరించుటకు దేశసేవనుగూర్చియు ఉపన్యాసము లొనగ బడినవి. దాసుగారి త్యాగముచేసిన ప్రకారము కార్యక్రమమును కొనసాగించబడుటకు ప్రబోధము చేయబడినది. ముగిసి పోతే ఆఫీసు, ముగిసిపోతే ముగ్గురు కొన్ని అంగళ్లు మూయబడినవి.

ఆదవాని

జూలై, 1:— ఆదవాని పీఠిల్లు ఆసోసియేషన్ పరముగా మ-రా-రా-శ్రీ, భాగి నుండప్పగారి సత్రములో 1-7-1925 తేదీ సాయంత్రము ఆదవాని పురవాసుల సమావేశము జరిగినది. తత్సభకు శ్రీయుత నారాయణదాసుగారు అధ్యక్షులుగా నుండిరి. మ-రా-రా-శ్రీ, కే. నరసింహారావు, భాగి నరసింహారావు, మోహన్, వెంకటాచార్య, మధులాల బసీరు అప్పారావు వీరిలు వివిధభావాలలో దాసుగారి జీవితమును వర్ణన చేసి యుపన్యసించిరి.

దేశబంధు స్మరణానంతరము సర్వేపాని ప్రార్థనతో, సభ ముగిసెను. (పురవాసి.)

సోంపేట యూనియన్ బోర్డు

భారతదేశ నాయకమణియు స్వాధీనత్యాగియు దేశసేవాధురంధరుడగు అను కీ॥ శే॥ దేశబంధు చిత్రరంజన దాసుగారి మరణమునకు భారతదేశమునకు గలిగిన అపారనష్టమున కీ సభ వారెంతయు చింతించుచు దాసుగారి కుటుంబమునకు గలిగిన సంతాపమున కీ సభవారు సానుభూతిని జూపుచున్నారు. అను తీర్మానమును 1 తేదీన బోర్డువారి సభలో ఏకగ్రీవముగ అంగీకరించబడినది.

(సం) డోకి చంద్రశేఖరం

(ప్రసిద్ధులు)

శ్రీకాకుళము, పల్లభిమిడి, మేకల్లి పురములలో గూడ సభలు గాఢపబడినవి. భీమవరం తాలూకాలో, గంజాంజిల్లా బోర్డులకు విచారమును తెలుపుచు తీర్మానములను చేయుచు, గాంధీజీకింద నున్న విద్యాలయములకు 1వ తేదీన వెలువడిరి. భీమవరం తాలూకాలో ఆఫీసుకూడా మూయబడినది. సోంపేట యూనియన్ బోర్డువారును తమ విచారమును తెలుపుచు తీర్మానము చేసిరి.

జ. వెం. నారాయణ

బరంపురం

జూలై 2:— నిన్న జూలై 1వ తేదీ సాయంత్రము బ్రహ్మపురాంధ్రభాషాభివర్ధన సమాజమునందు సాయంత్రం 5 గం॥ శ్రీ చిత్రరంజన స్మరకసభ జరిగినది. ఇది ఆంధ్రోత్సవ మండల కార్యక్రమ సంఘముల తరఫున జరిగినది. మొదట సంక్రీత గావింపబడినది. తరువాత ప్రార్థన, పిదప దాసుగారి పద్ధతి సంపత్తిని కొనియెడుచు శ్రీయుత జయంతి వేంకటాచార్యగారు ధర్మోపదేశము గావించిరి. గత 18 వ తేదీన జరిగిన సభలో దాసుగారి యకాలమరణమునకు చింతించుచు తీర్మానములు చేసిరి గాన, యీసభలో తిరిగి తీర్మానములు చేయలేదు. అన్నదానసమాజమువారు పేదలకు అన్నదానము చేసిరి. సభకు పురమందలి పెద్దలు, పిన్నులును విచ్చేసిరి.

జయంతి బహిష్కరణం

* * * * *

పెనుమత్త - గుడివాడ తాలూకా

(ఒక విలేజిరి)

మాగ్రామములో 1-7-25 బుధవారం రోజున సాయంత్రం 6 గంటలకు గ్రామప్రముఖులచే ప్రసంగమున జాతీయపాఠశాలలో పాఠ్యాయులగు బ్ర॥ శ్రీ॥ హేమాద్రి నుండరామయ్యగారి అధ్యక్షతన నొక జవీరంగసభ జరుపబడినది. దైవప్రార్థనానంతరమున జాతీయపాఠశాల ప్రధానోపాధ్యాయులగు బ్ర॥ చెరుకూరి కాళహస్తిశర్మగారిచే పద్యపంచకము చదువబడినది. తరువాత బ్ర॥ శ్రీ॥ వెంకటేశ సోమన్న శ్రోతులుగారిచే శ్రీదాసుగారి జీవితమును గురించి బహుచక్రని యుపన్యాసమున గవిడినది. దాసుగారు చేసిన దేశసేవ తాఘింపబడి వారి ఆత్మకు శాంతి చేమార్చి భగవంతుని ప్రార్థించుచు సభ జయప్రదముగా ముగింపబడినది.

ముఖ్యవిషయము:— ఈ గ్రామములో మాత్రమే జీవించుచుండియు, వడ్డె, ఉప్పుల కొందరు హజరై తుదివరకు శాంతముగనుండి దేశనాయకులయెడల సర్వసామాన్యముగ వ్యాప్తమై యున్న భక్తిగౌరవములను వ్యక్తపరచిరి.

నర్సాపురం

మానర్సాపురం గ్రామములో 1 తేదీ ఉదయంబగా యిరు సాయంకాలమువరకు అన్ని మేపులు పూర్తిగా మూయబడినవి. సాయంకాలము 5 గంటలకు జవీరంగసభ జరుపబడినది. మహారు 5 వందలమంది సభ కరుదెంచిరి. శ్రీయుత మహమ్మదు హైదర్ సాహెబుగారి అధ్యక్షతన జరుపబడినది. శ్రీయుత బామ్మగంటి కృష్ణమూర్తిగారిచే కీర్తిశేఖరైన దేశబంధు చిత్రరంజనదాసుగారి జీవితచరిత్రమును ప్రజలకు విపులముగా తెలియజేయబడి సభలో దాసుగారి ఆత్మకు శాంతి కల్గుగాక యని ప్రజలచే తీర్మాన ముహూదింపబడినది.

(ఒక విలేజిరి)

కర్నూలు

జూలై 1:— నేడు దేశబంధు చిత్రరంజన దాసుగారు మృతిసోందిన 16 వ దినము గనుక యీ పురజనులు అందు ముఖ్యముగా వ్యాపారస్థులందరు తమతమ దుకాణములను మూసి సాయంత్రం 5 గంటలకు రాజీతోటలో మ-రా-శ్రీ, నిట్టూరు రామస్వామి లి. యె. లి. యల్ గారి అధిపత్యమున బహిరంగ సభ గావించిరి. సభకు 1000 మంది అన్ని పక్షములవారు విచ్చేసిరి. దేశబంధు దాసుగారియందు తమకుగల సానుభూతిని వెల్లడించిరి. వారి నామము సదా స్మరించుటకు విలుసగుటకు దేశబంధు దాసుగారి పేర కద్దరు వస్త్రాలయమును పుంచునట్లు తీర్మానించిరి. ఇందుకు కావలసిన ద్రవ్యమును పేర్లరూపమున వసూలు చేయునట్లు తీర్మానించిరి. గత 22-6-25 తేదీ మా పురపాలక సంఘమువారు గావించిన అవసరసభ తీర్మానము ప్రకారము యీ దినం పురపాలక కార్యాలయమున, పురపాలక విద్యాలయము లన్నియు మూయబడినవి. దేశాభిమాని.

జూలై 1 — నేటిదినము మా పురమందున సాయంత్రము 5 గంటలకు ప్రాథమిక పాఠశాలాభివనమున కీ॥ శే॥ దాసుగారి స్మరణసభ శ్రీయుత పెన్నెత్త రాజంగరాజుగారి అధ్యక్షతన జరుపబడినది. 350 మంది సభ సలంకరించిరి. శ్రీదాసుగారి అనుపమాన మేధావంతులుగూర్చియు, దేశసేవనుగూర్చియు, ఈ విషయపరిస్థితులలో దేశమునకు మహానాయకుడు లేని కొఱింత గూర్చియు విపులముగా శ్రీ కొంహారి గురుమూర్తిగారును, శ్రీ పేరిచర్ల వెంకటాచార్యగారును మృదు వధుగవచనముల నుపన్యసించిరి.

తరువాత లోకమాన్యునివలెనే దాసుగారును దివినుండి సర్వర స్వరాజ్యము చేపూరునట్లు ఆశీర్వదింపుమని కోరుచు వారి పవిత్రమైన ఆత్మకు శాంతి కలిగినట్లును - వారి కుటుంబమునకు ఆయురారోగ్య శ్రోత్యములు ప్రసాదింపనట్లు భగవంతునిగూర్చి ప్రార్థనలు సలిపినవిమ్మట సభ జయప్రదముగా ముగింపబడినది. సభయందు దాసుగారి స్మరకచిహ్న నిధికి యీ దినవ విరాళములు నిచ్చిరి

- (1) శ్రీ పెన్నెత్త రాజంగరాజుగారు 5-0-0
- (2) " పేరిచర్ల వెంకటాచార్యగారు 5-0-0
- (3) " పిరుభట్ల నరసింహంగారు 1-0-0

వారణాశి వీరన్న

* * * * *

బందరు

(స్వకీయ విలేజిరి)

స్మరకసభ

జూలై 2:— వి వి క సుబ్రహ్మణ్యము, ప్రెసింగు వెంకటరంగయ్య, మరుచేటి కేశవరావు, మహమ్మదు ఉస్మాన్ పెరిఫ్, చె వెం నరసింహారావుగార్లు ఆహ్వానముచే కీ॥ శే॥ దేశబంధు చిత్రరంజనదాసుగారి స్మరకసభ పురమందిరమున మ-రా-శ్రీ, కట్టమూడి చిదంబరావు పంతులుగారి అధ్యక్షత క్రింద 1-వ తేదీ సాయంత్రం 5 గంటలకు పురజనుల సమావేశ మయినది సభకు జాతిమతవివక్షత లేక క్రైస్తవులు మహమ్మదీయులు యూరపియులు ప్రభుత్వోద్యోగులు సకల జనులు వచ్చియుండిరి

ప్రథమమున శ్రీ ఈరంకి వెంకటేశాస్త్రి గారు, రామగోపాలశర్మగారు ప్రార్థనాశీతులను, దాసుగారి మీద కొన్ని పద్యములను చదివిరి పిమ్మట అధ్యక్షులు ప్రపంచమందలి మహాపురుషులను గూర్చి నుడవును వారియొక్క మహాత్యాగమే వారికి వీరస్థాయిగా నుండుటకు కారణ మగు మున్నదని చెప్పిరి దాసుగారుకూడ అట్టి మహాత్యాగి గనుకనే సర్వమతములవారు వారిని కీర్తింతుట తలస్థించుచున్నది. మ-రా-శ్రీ, ఉదయగిరి - గోపాలశర్మగారు దాసుగారి మరణమునకు దేశమునకు తీరనినష్టము గలిగినదనియు వారు త్యాగ మూర్తులనియు నుడువును వారికుటుంబమునకు సానుభూతి కనబరచు తీర్మానమును ఉపపాదించిరి

అతీర్మానమును నోబుల్ కాలేజి ప్రెసిడెంట్ రెవరెండు ఎ. బి. జాన్సన్ ఎం ఏ గారిచే చక్కని ఉపన్యాసములో ఆహూదింపబడినది. నేను ఆంగ్లేయుడుగా ఉండి యీ సభలో మాట్లాడుటకూడ చాల ఆశ్చర్యముగా నుండియుండవచ్చును. కాని భారతవర్షము భక్తమహానాయకుని గోల్పోయి పరితపించునప్పుడు మేము సహజముగానే సానుభూతిని మాపుచున్నాము. అయితే అన్నివిషయములలో సంపూర్ణ సానుభూతి మాపజాలము. మనము ఎంతవిచారించినన్న ఎంతకోరినను పరలోకమునకు వారిని వెంబడింపజాలము కాని మృత్యువే ఆత్మయొక్క ఆం త్యాగ్యము యని తలంప కూడదు దాసుగారు గొప్ప ఉత్సాహము, కత్తి, పట్టుదలు సామర్థ్యము గలవాడు పరలోకమందుకూడ ఈ కత్తులు, పట్టుదలు, పుష్కలాభిలాషలు, జీవితవ్యక్తములో ఇహలోకమున విశ్రాంతము కలిగినను పరలోకమున దానియొక్క సంపూర్ణ మార్గమును చుట్టి రావలసియే యున్నది. దేశబంధు నిజముగ ప్రజలకు మిత్రుడై నేను బంగారములో ఉన్నప్పుడు ఆయన అపారమైన ధనమును గణించుచుండెను. దాని నంత తృప్తాప్రాయముగా మాత్రమే దేశముయొక్క పిలుపున పరిత్యజించినాడె. ప్రపంచములో ఇట్టివారు అరుదుగ ఉండురు. ప్రపంచములో నేడు స్వతంత్ర్య ప్రజాస్వామిక ప్రభుత్వమును స్థాపించుటకు మహాప్రయత్నము జరుగుచున్నది. దానినే బ్రిటిషుదేశము నీదేశమున స్థాపింపగోరుచున్నది. భారతీయులు నాయత్వమునే చేయుచున్నారు. కాని భారతదేశ

కిషన్ చందు చెల్లారాం,

71, 72 రత్నబజారు రోడ్డు, పార్కు-హను, మద్రాసు.

చెన్న పురిలో విస్తారమైన అమ్మకము

1-7-1925 తారీఖు నుండి ప్రారంభించబడినది.

కొంతకాలమువరకు మాత్రమే నుండును.

వలరకముల పట్టు నూలు తుండ్లు వేనకువేలు కొనగోలు ధరకంటెను

మిక్కిలి తక్కువ ధరకే యిచ్చివేయబడుచున్నవి.

(మా వేనవేలు గారవనీయులగు పోషకులు అనేక మానములవెనుక కోరుటచే ఈ అమ్మకము

మాప్రిన్సు పాలుగారి ఉత్తరవువైననే ప్రారంభించబడినది)

కౌఠసనామ సం! ఆహారమాస శు'గి'సామవాసము

రాజకీయముగ నేను ఏపార్టీకి చెందినవాడనుగాను. గాంధీ ఆచార్యముపై జరుగుచున్న యీ స్వార్థకసభలు అన్ని పార్టీలయొక్క వికపర్యమునకు తోడ్పడుతూ యీ కొరచున్నాను. ఆంగ్లేయ ప్రభుత్వము కేవలం ఆస్థానికాలవలెనే హిందూదేశమున స్వతంత్రదేశము చేయవలెనని తలచుచున్నారని నేను నమ్ముచున్నాను. ఆరోజు వచ్చుగాకయని కోరికను అందలు కలసి యీగొప్పదేశముయొక్క బౌద్ధత్యమునకు పాటుపడవలెను. స్వతంత్రము స్థాపించుటకు మార్గము సహకారమందే గలదు. రాజకీయముగ బంగాళంజానాలో గొప్ప అసజము - కనిగనది అందుకల్ల స్వస్వప్రభుత్వము నిర్మింపవేయవలసివచ్చినది. అది స్వతంత్రప్రభుత్వమునకు ప్రయత్నమే మనము సమిష్టితో కలిసి పనిచేయవలెను. అతిగంభీరమైన మృత్యుచ్చాయిక్రింద మనమందరము కలిసి సూతనముగ కృషి సలిపెదముగాక. మత్యుసమక్షమున అన్నివిధములు సమసి పోవును. ఒక సూతనమైన మిత్రభావము సహకారము పెంపొందుగాక. ప్రజాస్వామికము కుక్కగొడుగువలె మెలచునదిగాదు. క్రమక్రమముగా మొక్క ప్రాస్త బోధనము చెందవలెను. ఆయనతో నేకీభించివారి యొక్క గౌరవమునకు సహితము చిత్తరంజితాదుగాదు పాత్రుడై తీర్చించివాడు వారి పిమ్మట కిలం జగన్నాథరావునాయుడుగారు స్త్రీలపక్షమున నాధావర్తుల సరస్వతమ్మగారును, మహమ్మదీయుల తరపున ఇమాం మొహిద్దీన్ సాహెబుగారును ఉపన్యసించిరి. తీర్మానమును అందలు శాంతముగ నిలుచుండి ఆమోదించిరి.

సభకు చాలమంది క్రైస్తవ వారీమణులు హైందవ స్త్రీలు వచ్చియుండిరి. సభ చాల జయప్రథముగా జరిగినది. ఆంధ్రజాతీయ కళాశాల దాసుగారి గౌరవార్థము భజన ప్రార్థన జరిగినపిమ్మట మాయబడినది. చి. శ్రీనివాసరావు గారు, రామకోటిశర్మగారు, దాసుగారి శిష్యులైన నునుగూర్చి ముచ్చటించిరి. ఖరమందరి ఇతరసాక్షాతులు ఒక కంటచుండు మాయబడిరి.

ఘోర హత్య

బందరు జలాల్ పేటలో జరిగిన ఘోరహత్య చాల శక్తిరవకముగా ఉన్నది. ఈహత్య జరిగినసలము వాలుగు రోడ్ల మాడలి. హత్యజరిగిన యిల్లు చింతగుంటపాలెంనుండి చిలలూడి పోవు బ్రంకురోడువీధి ఉన్నది. సర్కిల్ పేటలోడు బ్రంకురోడును అచట క్రాసుచేయును. ఈఇంటియెదుట సెనగ పప్పు జీడిపప్పు తయారుచేయు మనుషులును, నూనె గానుగ ఆడువారును గలరు. వీరు అల్పార్థిశములు పనిచేయుచుండురు. బంకురోడ్డు అగుటవల్ల జమలు ఎప్పుడు నడుచుచునేయుండురు. ఇంత బహిరంగస్థలములో అతిసాహసముతో నీ ఘోరకృత్యము చేయబడినది. చంపబడిన మనిషి పేరు మర్దుల మాణిక్యం. ఈమె ఓంటరిగానే ఇంటిలో కాపురము చేయుచున్నది. ఈమెకు సన్ని

హితులు ఎవరులేరు. ఇల్లు చాలబందోబస్తు అయినది ఇంటికి అన్నివైపుల ఇండ్లు ఉన్నవి. కోమటిబజార్ గట్టవల్లను పప్పులు వ్యాపార ముండుటవల్లను రోడ్లమాడలి అగట్టవల్లను ఎప్పుడు సందడిగానే ఉండునటకు సందేహములేదు ఈమె జీడిపప్పు వ్యాపారము చేయును. ఈవ్యాపారములో చాలసొమ్ము ఆర్జించినదట. వడ్డీవ్యాపారము చేయును. బంగారపు వస్తువులు తాకట్టుపెట్టుకొని సొమ్మువడ్డీకి ఇచ్చును. ఈవ్యాపారములో 7 లేక 8 వేలు రూపాయలు ఉన్నవని వాడుక. ఆమెకేరీముమీదనే మూడువేలకుపైగా సొమ్ము ఉండేటట. సొమ్ము ఇతరులకు తాకట్టుపై అప్పయిచ్చినప్పుడు ముచ్చాప్రకృల ఎవరిచేతైన పద్దువ్రాయించేదట. తరుచు కాశేవల్లి సత్యయ్య అనే యింటికి ఎదురుగా ఉన్న వైశ్యవ రాగాచేత పద్దువ్రాయించుచుండేదట. ఆమెనయ్యకు 50 పల్లెలకు పైగా ఉండునట. చాల తొలిగలవనియు, బలముగలవనియు ముచ్చాప్రకృలవారి చెప్పుచున్నారు. ఈభూతుకకృత్యం కుక్రవానంరాత్రి జరిగియుండవచ్చునని తలపోయబడుచున్నది. ఆమె సాధారణముగా ఇనుపపెట్టెలో ఉన్న గదిమందు మంచమువేసికొని పరుండునట. ఇల్లు రోడ్డు మీదికి ఉన్నది. ఆమె పరుండస్థలమున కెదురుగా బయట అరుగుమీదికి కిటికీ ఉన్నది. రోడ్డుమీదికి గదితలుపులు కిటికీలోనుండి కనిపించుచుండును. బయట తలుపుకు మొదటతాళం వేయబడి ఉన్నటల కాని సోమవారం (29) ఉదయమున ఎవరో కిల్లు లాగితే ఊడవచ్చినదట. అప్పుడు తలుపులు తెరచి చూడగా లోపలిఇంటి తలుపులన్ని తెరచియున్నవట దొడ్లోకి పోగా నూలిలో పరుపువట్టు శవము తేలియున్నది. ఆమెను సరికి చంపినట్లు గుర్తులేవు పిమ్మట పోలీసువారికి తెలియజేయగా వారు విచ్చి శవమునుతీయించి పంచాయితీచేసి శవమును పరీక్ష నిమిత్తము ఆస్పత్రికి పంపిరి ఇనుపపెట్టెలో ఉన్ననగలు యావత్తు ఒకటి రెండు నోట్లు తప్ప అన్ని అవహరింపబడినవి ప్రస్తుతం బంకురోడుపాలెంలో ఉన్నది. నిన్న 1-వ తేదిన పైన చెప్పబడిన సత్యయ్య అనే వైశ్యయువకుని ఆరెట్టుచేసినారు. అతని ఆనివారం బందరులో 20 నాలుగు బంగారమును న రాబులకు అమ్మినాడట. నేడు ఉదయం అతనిఇల్లు ఆగిపోయి 30 రోడ్డు ఇండ్లు ఒకకింసోయిల్లు నూనె మంచుచేసరి. కొందరికి అమమానమీది విచారింపచున్నారు.

పంచమవిద్యార్థి వసతిగృహము

శ్రీ వేమూరి రాంకీరావుగారిచే స్థాపింపబడిన పంచమ విద్యార్థి వసతిగృహము యిప్పటికి 8 మంది విద్యార్థులు చేరి నటుల తెలియుచున్నది. అందు 50 విద్యార్థులకు యేర్పాటు గలదు ఈ అవకాశమును వినియోగించుకొని పంచమలు అభివృద్ధిలోనికి వచ్చెదరుగాక యని కోరుచున్నాము. ఈ వసతి గృహముఖర్చు యావత్తు ప్రభుత్వమువారి భరింపజేయున్నారు.

తుపానునష్టము

రిశిభకమిటివారు వనూలుచేసిన 750 రూపాయలు నముద్రములో నీటిబిందువులవలె నున్నదని చెప్పవచ్చును. ఇప్పటి

కిని భవాభివముచే వాయిదయిండ్లను తిగి నిర్మించుకొన జాలని బీదలు ఎందరోగలరు బెజవాడ మ్యునిసిపాలిటీవారు తాము సహాయము చేయుటయెగాక ఇతరులనప్పలుపిహాడ విరి విగా సహాయమును సొందిరి. ఇవట మ్యునిసిపాలిటీవారు తమ నాగరలయన పాకీవాడ్రెకు కొంతావట సహాయముచేసినారు

* * * *

ఘోరహత్య

జాలై తి:—బందరులో వైశ్యస్త్రీనిచంపిన ఘోరహత్య సంవర్షమున యీక్రిందవంటలు తెలియచుచున్నవి వద్దుల మాణిక్యం అను వైశ్యస్త్రీకిని రెండవచేదిన ప్ర.మ.మ.న ఆరెట్టు చేయబడిన కొశేవల్లి సత్యయ్య అనే వైశ్యవ రాగాచేత పద్దులు వ్రాయుట ముచ్చాప్రకృల యింట్లోనుండి, గొట్టం ఉన్న రంగున, ఆ అంకెలకు పె.కొ.నె. ప్రాంతరాత్రి అతని ఇల్లు ప్రవేశించి దొడ్లోకివెళ్ళుకొనున స్థాయిర హంతకులలోప లికి ప్రవేశపెట్టినట్లును పిమ్మట ఆరెట్టుచేయబడినవారిలా గుర్తి కొండ గంగయ్య, అల్పాల్ రజాకొను కలిసి ఆరునిసిని చంపినట్లు ను పిమ్మట ఆమె మెలలోని తాళంచేతులు తీసికొని ఇనుప పెట్టె తీసి నగలునగైరాలు తీసికొనివెళ్ళి 20వారు బాపరావు అను ఆపీథిలోకెఉన్న ఒక భూస్వా దొంగ కంపణియును పైన చెప్పబడిన సత్యయ్యయే ఈసంగతులు వాల్చిసువారికి ఆమాకి ఇచ్చినట్లు తెలియుచున్నది పిమ్మట అంగలమ్మికి మృఖార్థు నుడు అక ఒకకంసాటియు, కాశపు నోయ్య అను ఆస్త్రీ యింటికి ఎదురుగా ఉండు తెలువల చనిపియు మహమ్మదు సాహెబు అను మజియొక మహమ్మదీయుడును గొంగునోట కాపురపడుయిన ఆసిల రత్నయ్యయు ఈహత్యలో సంబంధము కలిగియున్నట్లు పై సత్యయ్యయే తెలుపుచున్నాడు అతని వాక్యాలమునుబట్టియే విగత యేడుగరివిహాడ ఆరెట్టుచేయుట తటస్థించుచున్నది ఇందులో ఆకలకత్తయ్యకన్న మిగతందందలు ఆ గృహమునను మట్టప్రక్క విచరించువాచే. వీరి గృహములు సాదాసాదాగా కొన్నింటి నేరంబుగా నింపి వొకరికిని పా లేకవారు అందరూ కాడలెను. ఈమె మనులో ఇను గురు వాల్చిక్కిలకొ సోదాన్నియ్య (కొనంకట్టవైపు) గారు, హెడ్ కాల్చర్చు సోదాన్నియ్య జైల్ వధుగారు, తాలూకాసబ్ ఇన్స్పెక్టరుగారు భరించుచున్నాడు

ఒక దుఃఖవార్త

నూ నైరవశ్యము ములలో నొగిగ, మృనినపలు సంఘభిల్లులను వైశ్యకొని యిల్లుల వుగాను ఇప్పటికి నెల పదిహేనురోజులనుం రాచగూపు పోషకునుండి, వారికి మిక్కిలి ఆపులయిన కాంగ్రెస్ పార్టీ సభ్యులకేతారాచర్య గారు, కోకా అహోలరావునాయుడుగారు రాచగూపును శత్రువుచేసి మిక్కిలి జాగ్రత్తతో దౌవధిచే వేయుచుండిరి. కాని దైవనిగ్రయము అనల్లంఘనీయుగా గాన వారు నేడు పర లోకమున కేగి యిట్లుంచినది. వారి రాజ్యాధిపతి బుల్లలకొట్టు చిల్లర దుకానులు మాయబడినవి.

రెండవ చేర్చునగర
సహకార సంఘములసభ

టి వి శేషగిరి అయ్యగుగారి అభ్యుదయోపన్యాసము

ఇంకను అభివృద్ధికి అవశ్యకత

తెండవ పున్నగర సమీకారసంఘముల సమావేశము, గత శనివారము ఆదివారములందు, టి వి కేషుగిరి ఆయ్యరుగారి యధ్యక్షత్వక్రింద, సాంవర్ధిష్టహాలునందు జరిగెను శనివారము సాయంత్రము ౮ గంటలకు సమావేశము ప్రారంభమై ఆహ్వానము సంఘాధ్యక్ష, అగ్రత్రోపన్యాసులు ముగిసిన తరువాత నన్నిటిని మధ్యాహ్నము 2½ గంటలకు తిరిగి సమావేశమై చాల తీర్మానములు నిశ్చయించిరి

అగ్నిహోత్రమును ప్రామద్యమును సుపర్యవేషించుచు, సమాకాశో
ద్యోతు భావమును గురించి వివరించిరి. సామాన్యముగా జరుగు
చుండు సమలకంబై, అంతిష్ఠాతీయ సమాకాశోద్యమోత్పన్న
సమావేశము వారి ప్రామాణ్యమైనవగుటచే ప్రతివారును నిందు
త్సాహముతో పాల్గొనవలెను. సమాకాశోద్యమము, అభ్యున్న
మున ప్రతికాద్యముచే ప్రేరేపింపబడినది. ఈ యుద్యమమును
నకుపునారియందు తనన ఆర్థిక ప్రతిఫలము లభించునామను
ఆలోచనచే యుండును. ఆ యుద్యమమువలన, ప్రజాశీలితము
నకు స్వాగత భావముచే ప్రేరేపింపబడు
సాధారణ సంఘటకంబై స్వాగత్యాగ స్వభావమును నున్న తేమ
ను నేరొక ఉన్నతరంగమునకు పరిణతిన గల్గింపుటయే యీ
యుద్యమముయొక్క యుద్దేశము. మానవజాతియందు పరస్పర
సోదరభావము నేర్పరచుటయే ఈయుద్యమోద్దేశము. ఆయా
దర్శనమును జిజ్ఞాసి దిద్దుటకు కనభయేర్యుపపడెను.

ఆహ్వానసంఘాద్యక్షు డైన రా|| సి నలేశమొదలియారు, ప్రతిభిలు కాహ్వానమొసగుచు, తగినవ్యవధి లేకపోవుటచే - తన యుగ న్యాసమును ముద్రించి యొసగుటకు వ్యసధి, లేకపోయెనని నుజివి సభ్యులకు హృదయపూర్వకముగ స్వాగతమొసగిరి ఈవత్సరము, చెన్న నగరమున సహకారోద్యమము మంచి యజివృద్ధిచే గాంచెను కాని ఇంకను చాల భుభివృద్ధి నొందవలసియున్నది ఈయుద్యమము, భగవంతుని షిశ్చత్వమును, మనుష్యుల సోదరత్వమును బోధించును ప్రతివారి హృదయములందును నీసోదరభావమును స్థిరముగ నాలువరకును, సహకారోద్యమాభిమానులు విక్రాంతి చెందరారు సంగ్రామమునకు పూర్వము జర్మనీయందీయుద్యమము బాగుగ నభివృద్ధి నొందిన నగరమం దెవరైన - తిమ జీవితానశక్యతల కవుసర మగునంత మొత్తమును సంపాదించుకొనజాలని యెడల, పురపాలకసంఘము పెంట్లనే అట్టివాని సహాయమునకు పరుగెత్తుచుండెను సంగ్రామము రాకున్న యెడల నీదేశము దీయుద్యమము ఆదర్శప్రాయముగ నంతటి యాస్పత్యమునం దుండెడి దనుటకు సందియములేదు రామ్మే మాకొనాల్సిన గారు నుడివినట్లు "ప్రాతే ఆచారములను అలవాటులను - యుక్తియుక్తమగు సిద్ధాంతములతో" సమన్వయ మొనర్చుట మాత్రమే సహకారోద్యమము గాదు దేశమందు కొందరి గృహములందు ధనరాసులుపడి మాల్గుచున్నవి ఖరీదొందరు, దినమున కొక్కభోజనమైన లేక, కట్టగుడైకే అల్లాడుచున్నారు ఇట్టిస్థితి దప్పించి, ప్రజలందరకును సుఖజీవన మేర్పరచుటే యీయుద్యమము యొక్క ప్రధాన పుర్కము

ఈనగరమున నీనగరమున 96 సహకారసంఘములు
గలవు సందర్శించుటకు వీనిసంఖ్య 120 వరకు
ను ఈయభివృద్ధి సంతోషదాయకమే ఈసంఘము
సమయమున పెగా, నిమ్మజాతుల యుపయోగముకొర
ను అందులో నాల్గుభాగాలను కొని ఇండ్లు కట్టుకొను
వ్వుజాతుల కొనుగడు కేర్రదేను ఆధారముల ఖరీదును-
స్థినినవారు - తేలిక వాయిదాలవీడ చెల్లించుకొన
ఇవిగా, గృహనిర్మాత సహకారసంఘములు గలవు
ములవారు 200 కుటుంబములకు, గృహముల నిర్మించి
మదరాసునందు 150 ఘోషలైలు గలవు వీని అన్నిటి
పి-ఇవ్వ దున్న ఆరు గృహనిర్మాత సహకారసంఘము
కును జాలవు ఈవిషయమున అప్పైంటు రిజిస్ట్రార్లుగా
రారాయస్వామి మొదటియారుగారు శ్రద్ధతో కృషి
పండుట చాల సంతోషదాయకము ఈ నగరముందలి
ము బీదలకు నూడు సహకారసంఘములు ప్రత్యేకముగా
బడెను

కాక్టోరేషనువారు 80 సహకారసంఘములను నిర్ణహించి
 యారు అందులో 10, పాకీవాళ్ళకు 10 సంఘములు
 తులు, పాకీవాళ్ళకు కలిపియును,
 వారికి 10 సంఘములును నిర్ణయింపబడెను.
 మునునకును సుబ్రహ్మణ్యచెట్టిగారు చేయుచున్న
 ములుచాల ప్రశంసనీయుములు. తెలిగిక నేతవృత్తి
 రికొక సంఘము అర్ధంధతీయుల కొకసంఘముగలదు.
 ఏమాత్రము జాలవు. ఇంకను వారికొరకు 10 సంఘ
 సూపింసవచ్చును

చెన్నై నగరమున గల మధ్యమతరగతివాగిస్థితి చాల
 యుగ నున్నది. మద్రాసునం దెన్నియో వర్తక కంపె
 ను వీనిలో పనిజేయు వేలకొలది మధ్యమతరగతి ప్రజ
 డు సహకారసంఘములమాత్రమే గలవు. చెన్నై నగర
 ల వర్తక కంపెనీలు, భవ యుద్వ్యంగలకు ఋణమునగు
 లనేగాక, పరిసరకలను సరఫరా జేయగలుగునవిగూడ
 ఈ విషయమున కంపెనీలను ప్రోత్సహించుటనుగుర్తిం
 ద్య మాభిమానులు గవ నింపవలెను

శాలను విక్రయించు గొల్లవారిష్టస్థితిని చెప్పినగరమున
గగనున్నది వీరిలో చాలమంది చాలబీదవారు మార్వా
చాల హెచ్చువడ్డీలకు ఋణములనుదెచ్చి ఆవులను
దురు, పాలించుట మొనరించుకొనడనే వారాయాశును

రిక్షావాలాల సమస్య పరియోకటి గలదు వీరు దినము నకు చాల సంపాదించినను, దానినంతను మద్యదుకాణములందు వెచ్చించెదరు మద్యపానమును విసర్జించునటుల జేయుటకుగాను వీరిలో ప్రచార మొనర్చవలెను. సహకారోద్యమము జయప్రథముగావలెననినచో - సంస్కారోద్యమము లోడును, మద్యపాన నిషేధోద్యమము లోడును కలసి పనిజేయవలెను

తిరువల్లిక్కేరి కో-ఆపరేటివ్ స్టోర్సువారి నగరమున
చాలవంచినవి జేయగలగు యున్నారు. వీరు పట్టణమున చేర్చేరు
(ఫ్రాంటెములలో 20 శాతం) కేర్వరచి బీడుప్రజలకందరకు నుప
యోగమున ప్రదేశములందు కూడ శాతం కేర్వరుపవలసిన దని
వారి నడుగనలెను

ఋణముల నొసగు స్వభూములు బీదలనందర్శమున, బాక్టీ
మొత్తమును 25 వాడుకలలో గూడ నిచ్చుట కవకాశము
నొసగవలెను

చెన్ననగరమున గౌరవనీయోగ్యులుగ నియమింపబడిన అసి
ట్రంటు రిశిష్టాదులులో ఇష్టమునగు తప్ప నితరు లేమియు
పవిజేయుట లేదని, ప్రజలలో కొంత యసంతృప్తి వ్యాపించి
యున్నది అట్టివారు తమకు వ్యవధి యున్నయెడల మాత్రమే
ఈపదవుల నంగీకరింపవలెనుగాని, అంగీకరించి పనిజేయ కుండుట
కూడదు వారు తమవిధులను సరిగ నిర్వర్తించి యున్నయెడల
నీసరి కెన్నియో సహకార సత్కలుములు బయలుదేరడివని నటే
తనగారు నుడిచిరి

అటుతెలువాతేటి విశ్వమగిరి అయ్యరుగారిని అన్యత్తు స్థానమున కుపపాదించుచు, అయ్యరుగారు ప్రజాహితోద్యమము లందు గావించుచున్న పని సర్వవిధించి మనియు, వీరభ్యక్షులుగ లేని, సాంఘిక సేవాసంఘ మొద్దియు మదరాసున లేదనియు నక్షేతనుగారు నుజివీరి పి రామనాథను, కె జి శివస్వామి గార్లు పై ప్రతిపాదనను బలపరచినపిదప నయ్యరుగా ఈ గ్రీవముగ నధ్యత్తు స్థానమున కన్యుక్తానబడిరి

అధ్యక్షుడు సభా కార్యక్రమమును ప్రారంభించుచు స్వ
పరమగమపనస్సించుచు నిట్లు అనుచు విరి.

కొన్ని పాఠాలు

“నే నీదినమున పరస్పరాభినందనములకు దిగ నుద్దేశింప లేదు సహకారోద్యమము ఎట్లు అభివృద్ధి జేంచునుద్ది, ఈ మధ్య తెలిసికొనియుండునియెడల నట్లే చేసేదేవాడనుగాని ఇప్పుడట్లు చేయలేదను గతవత్సరముంతుయు నేను, నరదల సహాయోద్యమమున పనిజేయుచుండుటచేత, వ్యవసాయకుల కష్టనిఘరముల గరించి బాగగ దెలిసికొనుటకు నాకవకాశముగలిగెను. ఆ పరిచయమువలన నాకు చాల విచారము గలిగి, సహకారోద్యమముని ర్వాహకులను, కొన్ని ప్రశ్నలను గుఱుటల ప్రేరేపించుచున్నది. మీయాద్యమమేమి? మీరు అవలంబించుచున్న మార్గములవలన ఆయాద్యము చేరుటెట్లు మీయాద్యముమువలన, ప్రజల నైతిక ఆర్థిక స్థితియందేమైన అభివృద్ధిగలిగెనా? బాధ్యత సిరవ్యయము అన్యవానిని ప్రజలకు నేర్పగలిగితిరా? ప్రజల శాస్త్రభావము నలడుచుకొనుచున్నారా? విడనాడుచున్నారా? మీయాద్యముమువలన ప్రజలందరియ్యభావ మధికమయ్యెనా? విరోధము లధికమయ్యెనా? ప్రజలలో విద్యాభివృద్ధికొమ్రు మీరుచేసినదేమి? మీయాద్యముమువలన దేశీయసంపద అభివృద్ధియయ్యెనా? ఇటీవల నామనస్సును వేధించుచున్న ప్రశ్నలలో కొన్నిటిని మాత్రమే ఇచ్చితే నుదాహరించితిని.

ఋణము లొసగు సహకారసంఘముల యుపయోగమును అంగీకరించుటలో నాకర్షితునితరులెవ్వరు ఎక్కువయెంతైనా హము జూపజాలరు ఆసంఘములోని నిర్బద్ధత, త్వరితముగ పరిష్కరించుట మొదలగు గుణములవలన బీదలగు వారి కీసంఘములు చాల అభిమానపాత్రములయ్యెను. కాని వీనివలన గలుగు శాశ్వతఫలితముల గిరించి మాత్రమునా కెక్కువ ఆశ గలుగుట లేదు. మీఋణములవలన, ప్రజల ఋణగ్రస్తతగ లేదు. మీరు తేలికపడ్డికి ఋణములనిచ్చుటచే ప్రజలింకను ఎక్కువఋణముల జేయుచున్నారేగాని ఋణముల తగ్గించుకొనుటలేదు. సాహుకారువద్ద దెచ్చుఋణముల మొత్తములందు ఎక్కువతగ్గదలు గాన్పించుటలేదు లేకులను తరుచుజేసినందుడల ప్రజలిదివరకంపై నిష్పదెక్కువఋణము లొనర్చుచున్నారు.

ముణముల నొసగట్టమాత్రమే చాలదు
 తక్కువవడ్డీలకు బుణము లొసగుటమాత్రమే చాలదు.
 మీ యుద్యమములో జేరినవారినీ సైనికుగ నున్నత రంగము
 నకు దెచ్చుటకు మీరు ప్రయత్నించిననే గాని మీ యుద్యమము
 వలన నెక్కువ యుపయోగము కలుగజాలదు. మీ యుద్యమ
 మున జేరినవారి నితరులకంటె ఎక్కువ దేశభక్తులుగను, ఇతరు
 పొరుగువారి కెక్కువ మిత్రులుగను, నొనరవలయును

సహకారోద్యమ ఫలితములను రూపాయి, అణాల పె
లెక్కింపరాదు. అట్టి ప్రయత్నము మన దృష్టిని సరి

రామచంద్రపురం తాలూకాబోధు తిర్పానము

(స్వకీయావిశేషి)

అలమూరు, జూలై 6:— జూలై 4న లేదిన జరిగిన రానుచంద్రపురం తాలూకాబోర్డు సమావేశమందు అభ్యర్థుడగు శ్రీజయ్ ఓక్కిని వెంకటరత్నంగారు దానుగారిచేతనేమ, త్యాగము, దేశభక్తినిగించి శ్లాఘించి, అట్టి మహానీయుని అకాలమరణమునకు తీవ్రముగ విచారించెను. దేశబంధు నిర్మాణముచే దేశమునకు వాటిల్లి తీరగానినష్టమును దెల్పుచు సభ్యులు తీర్మానము గావించిరి. దానుగారి గౌరవార్థము జూలై 16¹వ లేదయందు సెలవీయబడెను. కన్నులనుండి నీరుగారుచుండ ఓక్కిన వెంకటరత్నంగారు దీర్ఘానమము బ్రతిపాదించిరి. సభ్యులెల్లరును ప్రముఖరస్సులతో నిశ్శబ్దముగ నిలచియుండిరి. తీర్మానమును సరసింపాదేవర సన్మూలారాయగారి రనువదించిరి. ఏకగ్రీవముగ నది సభ్యులచే నంగీకరింపబడెను. తీర్మానము నకలు దానుగారి సంతిహానికి బంపుటకు నిశ్చయింపబడెను. (తంతిద్వారా)

కలకత్తాలో మహాత్ముని ఉపన్యాసము

:( ) : ( ) :

ఈ నెల మొదటి రేదీ ఉపయమన కలకత్తా నగరమున మైదానమునందు బహిరంగ సభ జరిగినది. వేలకొలది పౌరులు వచ్చిరి. అందఱును భక్తిభరితులై నిశ్చలముగా నుండిరి. అందు వలన ఉపన్యాసములు చాల దూరమునందున్న వారికిగూడ బాగుగా వినుబడెను. పెక్కుమంది గాఢ సంతాపమును వెల్లడించుచు సువస్యించిరి.

సభ్యులలో చాలమంది ఐక్యి-వెక్యి యేడ్వసాగిరి. పిమ్మట వహాత్ముడు లేచినిలచెను. మహాత్ముని వాక్యము లందరికిని స్పష్టముగా వినుబడెను. అందఱును శ్రద్ధగా నాలకించిరి.

“ఈసభ దుఃఖనూచకము. మీరు నిశ్చలముగానుండి ప్రశాంతిని నెలకొల్పినందులకు మీకు వందనములు. దాసుగారిని దేశీయులందఱును ఆత్మధికముగ ప్రశంసించియే యున్నారు. ఇంకను ప్రశంసించుచునే యున్నారు. వారాప్రతికలు ప్రశంసావాక్యములను ప్రకటించుచునేయున్నవి. ఈసభలో ప్రశంస అవసరము. విదేశీయులనుండి గూడ దుఃఖవార్తలు వచ్చుచున్నవి. ఇంటికి మహానాయకుని ఆకస్మికముగ గొనిపోవడమునాయని పరమేశ్వరుని నేను మానసికముగా ప్రార్థించుచునే యున్నాను. కాని భగవంతుడు నిరంకుశుడు దానిని గ్రహించి మనము దుఃఖమునడచుకొనవలెను. సకలజన్ముల చరిత్రుడగు దాసుగారు భారతదేశమునందు జనించుటవలన భరతమాతగూడ వీరమాతయను విఖ్యాతిని మరల బడయగలుగుచున్నది. ఇందులకు మన మందఱమును ఉపాంగవలసియున్నది. కన్నీటిని వదలినంత మాత్రమున మన బాధ్యత తీరదు. దేశమాతనీవకొరకు దాసుగారి నొనర్చిన త్యాగమును గుర్తించి మన మందఱమును శక్తివంధన లేకుండ వారి మార్గము ననుసరింపవలెను. దాసుగారివలె మన మందఱమును చిరస్మరణీయులగు కార్యమును చేసినైన చేయవలెను.

స్మారక నిధి

స్మారకనిధికి విారందఱును ధనమొసంగవలెను. ఇతరులను వేడి ధనము సమకూర్చవలెను. ఒకసంతకర్షణము క్రిందలైన రాజభవనమునుగూడ దాసుగారు దేశీయులకు దానము చేసిరి. ఆ భవనమున స్త్రీలకు వైద్యశాలను, వైద్య విద్యాశాలను నెలకొల్పవలెనని కోరిరి. కావున మీకు వారిపట్ల నిజముగు భక్తియున్నచో వారి కోరిక నెరవేరునట్లు చూడవలెను. అందులకు వంగరాష్ట్రములో నివాసమేర్పరచుకొనిన మార్వాడీలు, గుజరాతీలు మున్నగు అన్యరాష్ట్రీయులుగూడ ధనమును సమకూర్చుచున్నారు. నేటికే పదిలక్షలను పూర్తికావినదిగాని అటుల జరుగునందులకు నేను చాల చింతించుచున్నాను. కాని నాకు నిరుత్సాహము కలుగలేదు. అనుదినమున పెక్కుమంది ప్రజలు భర్తృశాలకు వచ్చి నిధికి ధనమొసంగుచునే యున్నారు. ఇంకను అధికోత్సాహముతో పనిచేయవలెనని మాత్రమే నేను కోరెదను.

స్వరాజ్య శయము

స్వరాజ్యముకొరకే దాసుగారు జీవించిరి. దాని కొరకే ప్రాణములనుగూడ నర్పించిరి. దేశపరిపాలనమును ఆంగ్లేయుల నుండి వశపరచుకొనినంతమాత్రముననే స్వరాజ్యము కాజాలదు. దేశీయులు అన్నవస్త్రములకొరకు అలమటించుట, కలరా, ప్లేగు మున్నగు వ్యాధులవలనను కాబకములవలనను కష్టపడుట మున్నగు దురవస్థలు తొలగుటయే స్వరాజ్యము. హిందువులకును మహమ్మదీయులకును మైత్రీకలిగినచోగాని స్వరాజ్యమురాదు. అదియే దాసుగారు కోరిన స్వరాజ్యము. దానిని నేను మహాపూర్వకముగా ఆమోదించుచున్నాను. గాన దానిని బడయుటకు మీరు ద్విగత్యంతోత్సాహముతో పనిచేయవలెను.

మనకర్తవ్యము

బంధుమిత్రులు చనిపోయినపుడు ఏడ్వదు మార్పుండగూడదు. వారి సంతకర్షణల నీడేర్పవలెను. అని శ్రుతిస్మృతి పురాణేతిహాసములును ఖురానునుగూడ బోధించుచున్నవి. “పెమ్మసద్గుప్రభువు తనకుమారుడు చనిపోయిననుగూడ తనపనిని వదలలేదు. రాబట్టినప్రభువు సుతుడు మృతినొందినపు డాతడుదుఃఖినున్నడు కాలేదు. దాసుగారికి యావనమునందే మరణము కలిగినది. నేను స్వయంగా తనపాపమును మోసితిని. దహనక్రియను కనులారచూచితిని.

జూలై నెల 31వ రేదీలోగా పదిలక్షలను పూర్తికావలెను. అటులచేసిన దాసుగారి సంతకర్షణ మిడేరును. మనము తీర్చ

వలసిన గొప్పఋణము సత్కర్మముగ నైనను మనము తీర్చగలుగుదుము.

హిందూమహమ్మదీయమైత్రీ

మాలానా అబ్దుల్ కలాం అజదుసాహెబుగారును నేనును యిచ్చలూర్పుండి యుండినను యాబక్రీదువండుగలో ఢిల్లీలో ఏమిజరుగునో అనుభీతిచే మామనసు లచటనేయున్నవి. మతకలహముల నడంపజాలక పోయినచో ఢిల్లీ నగరవాసుల కధికముగు అవమానము కలుగును. మతకలహముల నడగించి స్వరాజ్యమున కద్వలమని లోకమునకు ప్రకటింపుడు. ఢిల్లీలో పెక్కుజాతుల వారగు సార్వభౌములు తరతరములుగా పరిపాలించిరి. కాన నవటి పౌరులు గొప్పకుటుంబములలోనివారు. అట్టివారిట్టి కలహముల నడగింపజాలకుండుట చాల అవమానకరము.

అస్పృశ్యులను తొలగింపుడు. ఖిర్దరును ధరింపుడు. 30 కోట్లమంది ప్రజలుండియు స్వరాజ్యము నేర్పరచజాలకపోవుట ఎంత అవమానము. ఐకమత్యమును కలిగియుండవలెను. దౌర్జన్యమును పూర్తిగా నిరసించవలెను. దాసుగారు దౌర్జన్యమును పూర్తిగా నిరసించిరి. సత్యమును అహింసయు మంజినగాని స్వరాజ్యము రాదని దాసుగారు పెక్కుసారులు నుడివిరి. కేశీయుల కందరికిని అహింసయందు నమ్మకము గలిగి తీరవలెనని నేను కోరుటలేదు. స్వరాజ్యము నేర్పరచుటకు సాధనాంతరములేదని నాయకు లందఱును అంగీకరించినచో ముక్రమే తెలిపెదను.

మీరు గ్రామములకేగి గ్రామస్తుల అభివృద్ధికొరకు పని చేయవలెను. అది మొదటిపని. ఈ పనిచేసిన వారికికేర ప్రఖ్యాతులు కలుగకపోవచ్చును. స్వరాజ్యము లభించుటకు కేర ప్రఖ్యాతు లవసరము. నిశ్చలమున దేశభక్తితో నేవయేయుటయే అవసరము. దాసుగారికి ఉత్తమమున స్మారకచిహ్నము స్వరాజ్యమే. అని మహాత్ముడు నుడివెను. (హ్యాండ్ వ్రైట్)

సోమరి వసంతి దేవిగారికి శ్రీమతి సరోజినీగారి లేఖ

జూనునెల 23 వ తేదీని హైదరాబాదునుండి

సరోజినీ దేవిగారి లేఖను వ్రాసిరి

ప్రియసఖి వసంతి:— చిన్నతనమున మనమందఱమును కలిసి ఆడుకొంటిమి. ఈదుఃఖనయమున నీకు పరామర్శలేఖ వ్రాయవలెనని పెక్కుసారులు ప్రయత్నించి పెక్కుసారులు సగమువ్రాసి చివరివేసితిని. దుఃఖశాంతికరములగు పదములే నాకు మదురలేదు.

నీధర్మమిది నీకొక్కతేవే చింతింపవలసిన దురవస్థ నీకు కలుగలేదు. నీధర్మ మహారాజు. నీవు మహారాజీవి. నీధర్మమిది 30 కోట్లమంది భారతీయులను దుఃఖమున మునిగియున్నారు. అందులననే నీకు కొంత ఊరట కలుగగలదు.

చిత్తోదాదా (దాసుగారు)ను నేనుమహారాజనియే పిలవెదను. చిన్నతనమునందును నేనటులే కలమచుంటిని. సోదరుని ప్రేమించుటలే నేను ప్రేమించుచుంటిని. నాసంతాపమును ప్రపంచమునకు వెల్లడించుట కిదిధర్మకే యొకలేఖను ప్రకటించితిని. దానిని నీవుగూడ చూచియేయుచువు. ఆయన స్వభావము దేశసేవయందు కంటే బంధుమిత్ర సమత్వమునందే బాగుగా విదితమునందుడెను. దేశసేవయందు దాయన చూపించిన వైద్యమును. త్యాగమును, దేశభక్తియును చిత్రాంతములను చిరస్మరణీయులములను కాగలవుగాని ఆయన వృదులస్వభావమును ఆదరణయును జొరవార్చుమును సౌజన్యమును వాక్యత్యమును సహాయమున ర్మియును కవిత్వసంపదయును ప్రకృతి సౌందర్యక్రియత్వమును ఆస్తికత్వయును సద్వైష్ణవ సహజ పారిభక్తియును ఆంతరంగికలకే గాని యితరులకు సరిగా తెలియ నకాశములేను. వానిని గ్రహింపగల భాగ్యము నాకు లభించి యుండుటచే అట్టి ను గుణఖని యిట్టులకాలమృత్యువున కెరయటల తలపించినందులకు దుఃఖాంబునిధిని నునిగియుంటిని. కేశసహజమును భావనయును ధీర సహజమును కార్యనిరతియును కర్మయోగమును వైరాగ్యమును గూడ ఆయనయందు చక్కగా మేళవించినవి. కవి సహజమున ధీశక్తి కార్యముఖమైనది. ధీశక్తికి భావనాశక్తియును, దైర్జ్యమునకు కనికరమును, ఆత్మవిశ్వాసమునకు దూరదృష్టియును సహకారులైనవి.

అట్టి మహానీయునకు అధ్యాంగివై సహచరివై ప్రేమాశ్వుడవై మనగలిగిన నీపూర్వజన్మపుణ్య మెంత ఘనమోదా! ఆపదలలోను సంపదలలోను భోగములలోను త్యాగములలోను గూడ నీవు పాలుపంచుకొంటివి. నిరంతరము సన్నిధినుండి నేవజేసితిని. పత్నీత్వమును సార్థకపరచి సార్థత్యాగ మొనరించి అఖిలభారతజనవంద్యునై యలరారగలిగితివి. ఇట్టి ఆపత్సమయమున మహాత్ముడు నీచెంతనుండుట మరెయ్యో గొప్ప అదృష్టము. చిత్తోదాదామరణము గలుగుటకు కొద్దిరోజులు ముందుగా మహాత్ముడు డార్జిలింగ్లో మీయింట కొద్దిరోజులుండుట తలపించినందులకును మహాత్ముడును దాదాయును ఒండొరుల భావములను సరిగా గ్రహింపగలిగినందులకును నేను చాల సంతోషించుచున్నాను. కొన్ని విషయములలో మహాత్ముడు మాతృసమానుడె. సంతాపమును గ్రహించుటలో స్త్రీలకంటె అద్భుత శక్తికి మహాత్మునకు పూర్తిగా నున్నది. ఆతడు దుఃఖోపశమము చేయగలిగినరీతి ప్రశంసనీయుము. ఈసమయమున నీకు దుఃఖశాంతిని కలుగజేయ గలుగుటవలననే మహాత్మునకు గూడ దుఃఖశాంతి కలుగగలదు.

నాకు జబ్బుచేసినందున విశ్రాంతి పుష్పకొనుటకు యింతటికి మాయింతటికి వచ్చితిని గాని రైల్వలోనే నేను బొంబాయి వెళ్లవలసియున్నది. పిల్లనచో అటుండి వంగరాష్ట్రమునకు గూడ రాగోరుచున్నాను. దాదా చేరువలసిన పనిని నెరవేర్చవలసిన భారము మన యందరిపైనను గూడ నున్నది.

సాధ్యమైనంత రైల్వలో వచ్చి నిన్ను చూచెదను. నీవు నిరాశచింతనయియు దైర్జ్యమును విశ్వాసమును కలిగియుండువని యును నమ్మెదను. మహారాజు కాలబోచుచుండెందున రాజ్యభార మిప్పుడు మహారాజిన్తనవేసినవేపడిది. ప్రజల హృదయములే నీసామ్రాజ్యము.

శోభాలును, బాలికలను ఊర్కికను చాలాచాలా అడిగితిని చెప్పుము.

ఇట్లు స్నేహితురాలు సరోజినీ.

రవీంద్ర నాథటాగోరుగారి తంతివార్త

మానవు డొసంగిన దానములవలననే మానవస్వభావము బాగుగా నెల్ల కికాగలదు. చిత్తరంజనబాబు దేశీయులకొసంగిన దానములలో రాజకీయములు సాంఘికములు మున్నగు నన్నిటికంటెను త్యాగకూపక మగునదియే చిరస్థాయియు ఆత్మ్యంతోపయుక్తమును కాగలదు. (అన్యతేజబాగు పత్రిక)

కలకత్తా మతకలహములు

కావేషీలు యింకను తగ్గలేదు. 3 వ రేదీరాత్రి 10 గంటలకు చాలమంది మహమ్మదీయులు కర్రలను పట్టుకొని కిడ్డరుపూరు డాక్ లోలో ప్రవేశించుటకు ప్రయత్నించిరి. కాని పోలీసువారును మహమ్మదీయ నాయకులును వెంటనేవచ్చి వారిని పంపివేసిరి. ఇంతవరకు 11 గురిని ఆరెట్టుచేసిరి. 4 వ రేదీని మహమ్మదీయులసభలో అబ్దుల్ కలాం అజదుగా రుపన్యసించిరి. చొరతనమువారు దోషులను క్షించెదరు. మీరు దౌర్జన్యమును జరుపవలదు అని అజదుగారు బోధించిరి. (అ. ప్రె.)

బహుమానము

గుంటూరుజిల్లా, నత్తెనవల్లి తాలూకా నంది గామగ్రామకాపురములు ములుగు కాళహస్తి లింగము (తుహినకరధర శాస్త్రిగారి పుత్రులు) ఇప్పటికి 5 మాసముల క్రితము శిష్యసంచారమునకు వనపర్తి గద్దాలుమొదలగు ప్రాంతములకు వెళ్లియుండిరి. వారిజాడ తెలియలేదు. ప్రాయము 26 ఏండ్లు చామనచాయ, నన్నని పొడవైనమనిషి. తల్లి దుఃఖార్తమై యున్నది. వారిజాడను తెలిపినను వారి నింటికిబంజినను తగిన బహుమాన మొసంగబడును.

కా. నాగేశ్వరరావుగారు ఆంధ్రపత్రిక, పాఠ్యభాగ్య సం 212, మదరాసు.

అసత్యము

అన్ని పక్షములవారును బర్మోహెడ్డు ప్రభువు సిద్ధాంతమును నిరసించుట వింతగాదు. ఆంగ్లోహిందవప్రతిక యగు టైముస్ ఆఫ్ ఇండియాకు సహితము, వీరి వాదము నిస్సారమని దోచినది. అంతకుమున్ను ఎట్టి యభిప్రాయములున్నను, ఇండియామంత్రి స్థానమునుండి యిట్టి వివరిత ప్రసంగము గావించుట, అవివేకము. రేపటిదినము ప్రభువుల సభలో ఏరేమి జెప్పెదరో తెలియదు గాని, ఇంతకుముందు జెప్పిన సంగతులు మాత్రము ఎంతమాత్రము ప్రోత్సాహకరముగ లేవు. రిడింగు ప్రభువుగారితో యింతకాలము సంప్రదించినను, వీరికి విశాలభావములు గుఱరవయ్యెను. సి. వై. చింతామణిగారు చెలిపినట్లు “బర్మోహెడ్డు ప్రభువుగారి ప్రసంగము, ఇంతకన్నను అధ్వాన్నముగ నుండజాలదు. చరిత్ర నీరీతిని చెరువుట వింతగనున్నది. 1917 సంవత్సరపు ప్రకటనకు మిథ్యముగ ప్రసంగించుట ఎట్టి వారికయినను కోపకారణమగును. ప్రస్తుత ఇండియామంత్రి యింకను చాల నేర్చికొనవలసియున్నాడు. ఇప్పటి స్థితిలో హిందూదేశమునకు ఏ కెట్టి యుపకారము జేయ ఎటుగలగి దోచదు.” ఈ వాక్యములబట్టి మితవాదుల కెంతటి నిరాశ గలిగినో యూహింపవచ్చును. భారతీయులను సమాధాన సరచుట కిది మార్గము గానేరదు. స్వరాజ్యసక్తు లయిన ప్రజల కిట్టి సిద్ధాంతములు ఎంతటి పేగులు పుట్టించునో జెప్పనక్కరలేదు.

బ్రిటీషువారు, భారతీయులలో గల విభేదములను తొలగించుటకు కత్తిచేబూని యీదేశమునకు వచ్చిన సంగతియొక్కవేళ నిజమయినను, పరాధీనావమానముచే క్రుంగియున్న ప్రజల కేసంగతులను మరల స్మరణకుదెచ్చుట, రాజనీతి గాజాలదు. హిందూదేశమునందు ప్రజలైన ఆశాంతిని బోగొట్టించువా రెవరను యిటుల ప్రవర్తించజాలరు. రాజనీతిమారు యిటుల చుడు. బర్మోహెడ్డు ప్రభువుగారు నుడివిన యీసంగతులయినను సత్యములా? “మేము హిందూదేశమున గల విభేదములను పోగొట్టుటకు, పడును గల కత్తిదీసికొని కతాబ్రముక్రింద బయల్పెడలితిమి. లేనియెడల, హిందూదేశపు నాగరికము భ్రష్టమై నిటగలిగి నది.” ఈ విషయమునుగూర్చి వ్యాఖ్యానము జేయుచు “ప్రాచీన బ్రిటీషువర్తకులు తమ సమాధులనుండి పైకి లేచి యీ బడాయిమాటలను జూచిన సంతృప్తిపెండవచ్చును గాని, వారికి నూత ఆశ్చర్యము తప్పక గలుగు” నని టైముస్ ఆఫ్ ఇండియా ప్రతిక వ్రాయుచున్నది. కేవల

ధనలాభమునకై యీదేశమునకువచ్చి అదృష్టవశమున రాజ్యమును సంపాదించిన బ్రిటీషువర్తకులు, పేరు యుద్దేశ్యముతో వచ్చిననుటకన్న వివరితమింకొక టుండదు.

పోనీ, దేశమునందు విభేదము లయినను తొలగిపోయినవా ? విభేదములును, ఐకమత్య విహీనతయు, హెచ్చయ్యెనుగాని, తగ్గిపోలేదు. ఇందుకు బర్మోహెడ్డు ప్రభువుగారి వాక్యములే నిదర్శనము. బ్రిటీషువారి సమయమున చాలించుకొని పోవుచో, క్లయిపుకాలపునాటి విభేదములన్నియు బైకివచ్చి అరాజకము ప్రబలునని వీరు వాక్కుచ్చిరి. ఇందునుబట్టి అప్పటికిని ఇప్పటికిని విశేషాభివృద్ధిగలుగలేదని విదితమగుచున్నది. పరిపాలనావిధానము మారిన గాని, లాభము లేదని, సామాన్యులు సయితము గ్రహింపగలరు. మరియొక అసత్యమేమన, హిందూదేశమును కత్తితో జయించితి మనుటయే. ఇంతకన్నను, భారతీయులు తమలోతాము కలహించి పరులకు రాజ్యము వప్పగించిరిని జెప్పట నతిశయోక్తిగాదు. ఈసంగతిని సుప్రసిద్ధ చరిత్రకారు లంగీకరించి యున్నారు. నీలీ మున్నగువారు, బ్రిటీషు పరిపాలనము ప్రజల సమ్మతిపై నాధారపడియున్నదని నిరూపించి, హిందూదేశమును కత్తితో జయించిన మాటసత్యముగాదని నిరూపించిరి. ప్రాతసంగతులను త్రవ్వట కెవరికిని యిష్టములేక బోయినను, బర్మోహెడ్డు ప్రభువుగారి ప్రసంగ మిట్టి వివాదమును మరల బైకితెచ్చుచున్నది. భారతీయులకు స్వరాజ్యము నిచ్చెదమను ప్రకటనకు వీరివాక్యములెంత విరుద్ధముగనున్నవో, చూచినంతనే గ్రహింపవచ్చును.

భారతీయవిద్యార్థులను, బర్మోహెడ్డు ప్రభువుగారు రనవసరముగ దూషించిరి. విద్యార్థులు సామాజ్యశత్రువు లెటలయిరో తెలియదు. హిందవవిద్యార్థులు, రాజకీయవ్యవహారములలో పాల్గొనుటకు వీలులేదు. ఏవిధమగు రాజకీయాం దోళనలోను, వారు పాల్గొనుచున్నట్లుల గనుపింపదు. చీనా స్వతంత్రదేశమగుటచే, చీనాపరిస్థితులువేరు. విద్యార్థులు చదువుమాని ఆంగ్లప్రతికలను చదువుచున్నందులకు, ఇండియామంత్రిగారధిక్షేపించిరి. ప్రతికలకు తాము సంతతము వ్యాసముల వ్రాయుచున్నపుడు, విద్యార్థులు చదువుట తప్పాయని, టైముస్ ఆఫ్ ఇండియా అడుగుచున్నది. బ్రిటీషు విద్యార్థులకన్నను, రాజకీయాందోళనమునం దధికముగ పాల్గొనువారుదురా? ఇటీవల జరిగిన విశ్వవిద్యాలయపు ఎన్నికలలో, ఆస్త్రియన్ గారిని ఎన్నుకొనక కేపు ప్రభువుగారి నెన్నికొనిరి. విద్యార్థులను ప్రేరేపించినది, కేవల రాజకీయ కక్షలుదప్ప వేరుగావు. బర్మోహెడ్డు ప్రభువుగారి ప్రసంగము, పలువుర కాశ్చర్యము గలిగించినను, అయ్యది ఈ సమయమున వెలువడుట మంచిదే యని, లాభాలజఙ్గితరాయిగాను ప్రకటించుచున్నారు. బర్మోహెడ్డు ప్రభువుల నిజవృద్ధయము బయల్పడుటచే, ప్రజలు సందర్భమును గ్రహించుటకు వీలుగుచున్నది. బ్రిటీషురాజ్యాంగనేతలపై నాధారపడుటవలన లాభములేదని, బర్మోహెడ్డు ప్రభువు ప్రసంగము తెలుపకనే తెలుపుచున్నది. తమను తామే నమ్ముకొనుటకన్న ప్రజాభ్యుదయమునకు వేరుమార్గము గనుపట్టదు.

నిర్బంధోచిత ప్రారంభవిద్య

చెన్నపురిలో నాలువార్డులలో ప్రారంభ విద్యను నిర్బంధముగ నేర్పుట కేర్పాటుల జేయవలయునని కార్యరేషనువారు వెనుక తీర్మానించిరి. ప్రభుత్వమువారి సూచనను నామోదించిరి. ఈనెల 1 వ తేదినుండియు, నిర్బంధ విద్యావిధాన మమలులోనికి వచ్చినది. ఇందుకు సంబంధించిన ప్రకటనమును వేరొకచో ప్రచురించితిమి. చెన్నపురిపౌరులు దీనిని శ్రద్ధతో తిలకింప ప్రార్థితులు. ప్రస్తుతము, ఈ ఏర్పాటులు, తిరువత్తిళ్ళరంపేట, చేపాకు, ట్రిప్లికేను, అమీరు మహాళు డివిజనులకు మాత్రమే వర్తించును. మహమ్మదీయ బాలికలకు దప్ప చదువు నేర్పుటకు యీడుగల వారందరకును, విద్యను తప్పక నేర్పవలయును. మహమ్మదీయ బాలికలకు రెండు సంవత్సరములవరకు మాత్రము మినహాయింపు జేయబడెను. వైవార్డులలో ఎలిమెంటరీ పాఠశాలలలో నెక్కడను జీతము బుచ్చుకొనరు. అన్యమతవిద్యను నిర్బంధముగ నేర్పడి పాఠశాలలలోనికి, బంపవలసిన విధి మాత్రము తలిడండ్లుల కుండదు. మహమ్మదీయ బాలురకు మాత్రము స్వమత విద్య గలపుట కేర్పాటుల జేసినగాని, పాఠశాలలకు పంపవలసిన విధి యుండదు. మహమ్మదీయ బాలురకు మత విద్యను నేర్పుట కేర్పాటులున్నను, హిందూబాలురకు హిందూమత విద్యను నేర్పుట కేర్పాటులు గనుపింపవు. ఈ లోపమును సవరించుట ముఖ్యము. నిర్బంధ విద్యావిధానముక్రింద, అధిక శిక్షలు విధింపబడునేమో యను భయమయినను, అంతగ నుండజాలదు. బడిలోనికి పిల్లలను పంపవలయునని, మేజిస్ట్రేట్లు ముందుగ కోరవచ్చును. ఆ కోర్కెను నిరాకరించుచో, అటెండెన్సు సంఘమువారు ప్రాసిక్యూషన్ శాంక్షను జేయవచ్చును. అయిదురూపాయిలకన్న నెక్కుడు జరిమానాను విధించుటకు వీలులేదు. చెన్నపురిలో ప్రారంభవిద్యను వ్యాపింపజేయు ప్రయత్నములు సఫలమగుగాక యని కోరెదము.

రాళ్లరువ్వుట

కార్యరేషను ఎన్నికల నిమిత్తము కాంగ్రెసు పక్షమువారు జరిపెడిసభలలో రాళ్ల నింకను రువ్వుటమానలేదు. కడచిన శుక్రవారమునాడు రాయపురములో జరిగినసభలో, రాళ్లను వరుసగ రువ్వుటయు, పిమ్మట పెద్దరాయి యొకటిపడి స్వదేశ మిత్రును రిపోర్టరుకు బలమగు గాయములు తగులుటయు తటస్థించెను. సభా నిర్వాహకులుగాని, సభకు హాజరయినవారుగాని, చలించలేదు. వీరు ప్రతిక్రియల నవలంబింపక అహింసా వ్రతబద్ధులై తమ ధర్మమును నెఱవేర్చిరి. కాంగ్రెసు సభ్యుల ప్రవర్తనమోతయు ప్రశంసార్హము. వారి సత్ప్రయత్నములను దౌర్జన్యముచే విఫలపరుష ప్రయత్నించు వారెవరయినను, పరోక్షముగ తోడ్పడుచున్నారు. ఇట్టి చేష్టలవలన, కాంగ్రెసు యుద్ధమమునకు బలముగలుగుచున్నది గాని, సప్తము గలుగుటలేదు. ప్రజాప్రభోధము విషయమున అన్ని పక్షములవారును అహమహమికను బూని పనిజేయవచ్చును. అంతియగాని అసభ్య ప్రవర్తనమునకు దిగి, పాశ్చాత్యాందోళన పద్ధతుల

నవలంబించుట పరిహాసాస్పదము. ఇతరు లెటుల మెలగినను, కాంగ్రెసువత్తమువారు తమ నిష్కళంక ప్రవర్తనముచే ఎల్లరకును మార్గదర్శకులై ప్రజల విశ్వాసమును చూరగొనుట ముఖ్యము. కాంగ్రెసు ఆదర్శములను ప్రజ లిదివరకే గ్రహించి యుందురు. అట్టి యాదర్శముల గలవారితే తమ ప్రతినిధులుగ నెన్నికొని, చెన్నపురిపేరులు చరితార్థులు గాగోరెదము.

హిందూమహమ్మదీయ కలహము

కలకత్తా డిల్లీలలో, బ్రక్షిదుపండుగ సందర్భమున, కొంత యాందోళనము కలిగినను, ఇతర ప్రాంతములన్నిటిలోను హిందువుల మహమ్మదీయుల మధ్య సఖ్యము చెడలేదని తెలిసికొనుటకు సంతసించెదము. పండుగ శాంతముగ జరిగిపోయెను. ఇది మిగుల యభివృద్ధి సూచకము. కలకత్తాలో అల్లరులు జరిగిన సమయమున, గాంధీమహాత్ముడుండటయు, నాయకు లేకమై ఉభయసంఘములను శాంతపరచుటయు, ప్రశంసార్హములు. ఇకముందటి యసభ్య ప్రవర్తనమున కవకాశముండదని తలచెదము. డిల్లీలో కడచిన సంవత్సరము గాంధీమహాత్ముడు కఠోరోపవాసముజేసినను, యీ మారు మరల మనస్పర్శలుదయించుట శోచనీయము. అల్లరులు లేకుండ తుదకు జరిగినను, భారతీయుల కది గౌరవ ప్రదము గానెరదు. ఏలనన, పోలీసువారును పైని కులునుజేరి, శాంతిని గాపాడిరి. అధికారుల నిర్బంధమువలన, నిలచెడి శాంతము శాశ్వతసఖ్యమును కూర్చజాలదు. ప్రేమబద్ధమగు సఖ్యమే, చిరకాలము నిలచి స్వరాజ్యసిద్ధికి తోడ్పడును. ఇకనయినను, నాయకు లీసమన్వయము శ్రద్ధవహించి, పంచాయతీ సంఘములను నెలకొల్పి, వానిద్వారా తగాదాలను పరిష్కరించుకొనుటకును, అనుకూలమగు కట్టుదిట్టముల నేర్పరుచుకొనుటకును ప్రయత్నింపవలయును. లేనియెడల, భావ్యభివృద్ధి కవకాశముండజాలదు. స్వరాజ్యసిద్ధి ఎల్లరకును ప్రయమగుచో, జాత్యైక్యమును బలపరచుటకన్నను అనుకూలమగు సాధనముండబోదు. ముఖ్యమగు నీవిషయమును వదలి నాయకు లెడమాపుల వెంట బడుగిడుట హానికరము.

రాటపునహిను

సహకారసంఘములు రాటపు యువయోగమును తమ సభ్యులలో ప్రోత్సహపరచవలెనని, చెన్ననగర సహకారసభాధ్యక్షుత్త వహించిన టి. వి. శేషగిరిఅయ్యగారు కోరిరి. ప్రజాసామాన్యమునకు రెండవవృత్తిగా నుండదగిన సాధన మింకొకటి లేదని, అయ్యగారు ఖండితముగ చెలిపిరి. దీనిని బాలుచును, వృద్ధులునుగూడ చేపట్టవచ్చును. స్త్రీలును, పురుషులును అవలంబింపవచ్చును. సహకారసంఘములు రాటపువ్యాప్తికి తోడ్పడుచో, దేశమునకు మహోపకారము గావించగలవు. ప్రజలలో నిజమగు సహకారమును పెంపొందింపగలవు. కొలది వ్యయముతో, గొప్ప ప్రయోజనమును సాధింపగలవు. మామూలు సహకారసంఘములు తమ దృష్టినింకను రాటమువంకకు దిప్పినట్లుల గనుపింపవు. అధికారుల ప్రోద్బల మధికముగ గల సహకారోద్యమము

రాటము సభిమానింపకుండుట వింతగాదు. కాని, హైకోర్టు న్యాయాధిపతి పదవిని నిర్వహించిన శేషగిరిఅయ్యగారు రాటము సభిమానింపుడని చెలుపుచుండ, సహకారసంఘసభ్యులు వెనుదీయుట పాడిగాదు. సహకారోద్యమము, ప్రజాసామాన్యోద్యమ మనీషించుకొనవలయుననిన, ప్రజలకు ముఖ్యమగు రాటముపట్ల ఉపేక్షపాించుట నేరమగును. యౌమనమయమునందేమి, వరదలు తుపానులు మున్నగువి బాధించునపుడేమి, ప్రజలకు రక్షణగనుండదగినది రాటము దప్ప కేరొకటి గనుపింపదు.

సివిలు సర్వీసు పరీక్షార్థులు

ఈసంవత్సరము సివిలుసర్వీసు పరీక్షకు వెడలి సంతమంది యూరపియనులు, యుద్ధమునకు పిమ్మట వెడలలేదని, చెలియుచున్నది. 1922, 1923, 1924 సంవత్సరములలో వెడలిన మొత్తపు సంఖ్యకన్నను, యీమారు వెడలినవారి సంఖ్య యధికముగ నున్నది. ఇంతటి యనుకూలస్థితికి కారణమేమి? బర్మెన్ హెడ్డు, మెస్సను ప్రభువులు మున్నగువారు, బ్రిటీషు విశ్వవిద్యాలయములకు జని ప్రబోధము కలిగించుటయే కారణమని సూచింపబడినది. సివిలు సర్వీసు పరీక్షకు వెడలిన భారతీయుల సంఖ్య యత్యల్పము. ఇట్టి ఫలితము చేకూరినందుకు, బర్మెన్ హెడ్డు ప్రభువుగారిని, ఆంగ్లదేశ మభినందింపక మానదు. హిందూదేశ పరిపాలనము గూర్చి విరేటీవల ప్రచురించిన దురభిప్రాయములనే బ్రిటీషు విద్యార్థులలో గూడ వ్యాపింపజేసిరేమో తెలియదు. సివిలు సర్వీసు పరీక్షకు యూరపియనులు రావచ్చునగాని, వారి నేటూల నయినను వచ్చునట్లుల ప్రోద్బలపరచుటకు ఇండియా మంత్రి నడుముగట్టవలసిన యవసరము గలదా? ఇట్టి ప్రయత్నము, ఇండియామంత్రికి తగియుండలేదు. సర్వీసులను బలపరచుటకు వీరు జూపెడి శ్రద్ధలో స్వల్పాంశమయినను స్వపరిపాలనముపట్ల జూపుచో, ఎంతయో లాభముండును. కాని వారందుకు బూనబోరు.

పనికిరారా?

భారతీయులు రాయబారులుగ నుండుటకు పనికిరారా యను ప్రశ్న జనించినది. కాబూలు రాయబారిగను ఖర్చును హిందూదేశము భరించుచుండ, భారతీయు నాస్థానమున నుంచుట న్యాయము. ఖర్చుకు తగిన లాభముండవలెగద. ఈ విషయమై థర్టీలుగా రడిగిన ప్రశ్నకు బదులు జెప్పచు రాయబారి పదవిని నహించు వారును వారి తలిదండ్రులును బ్రిటనులోగాని, స్వపరిపాలనము ననుభవించెడి అధినివేశరాజ్యములలో గాని పుట్టియుండవలెనని, ఛేంబర్లెనుగారు నుడివిరి. ఈ నియమమును మాన్పుటకు తాము బూనుకొనమని గూడ వీరు సూచించిరి. ఇందునుబట్టి బ్రిటీషు వారును కాలనీల వారును మాత్రమే రాయబారులుగనుండ నర్హులని తెలుచున్నది. భారత దేశమునకు స్వపరిపాలనము లభించుటకు, పూర్వము, యిట్టి పదవుల నాశించుటకు వీలులేదని జెప్పనక్కరలేదు. అటులగుచో భారతదేశముపై అవసరమగు ఖర్చుల నేల వేయవలయును? నానారాష్ట్రసంఘపు ఖర్చులను

హిందూదేశ మేల భరింపవలయును? భారతదేశము పరాధీనమగుటచే, ఇట్టి యిక్కట్లులు వాటిల్లుచున్నవి. స్వపరిపాలనము నెంత త్వరితముగ సంపాదించిన, దేశమున కంత శ్రేయస్కరమని, తెల్లమగుటలేదా?

ఆస్ట్రేలియా: భారతీయులు

దక్షిణాఫ్రికాలో భారతీయుల హక్కులను నిర్మూలించుచుండ, ఆస్ట్రేలియానుండి అనుకూలమగు వార్త వచ్చెను. ఆస్ట్రేలియాలో నివసించెడి హిందూదేశ ప్రజలకు, తెల్లవారిలో పాలు సంపూర్ణమగు పౌర స్వప్ర హక్కు లొసగబడునని, యొకవార్త చెలుపుచున్నది. ఇటుల గావించుటకు, సినేటుసభ వారంగీకరించెరు. కాని, ఇంతటితో పని పూర్తి గాలేదు. శాశ్వతమగువరకు సంతసింప వీలులేదు. ఇందువలన, భారతీయుల హక్కులెంతవరకు రక్షింపబడెనో విచారించవలయును. అధినివేశ రాజ్య చారిత్రము గాంచిన, ముందుగ సంతసించుట ప్రమాదమగును. ఆస్ట్రేలియా భారతీయుల కష్టము లింకను గలవు. వీని నన్నిటిని వెంటనే తొలగించుట శ్రేయస్కరము. ఆస్ట్రేలియాలోని భారతీయుల సంఖ్య యల్పము. దక్షిణాఫ్రికా యందును తూర్పుఆఫ్రికాయందును భారతీయ సమస్య తీవ్రరూపము దాల్చుచున్నది. ఆస్ట్రేలియా మార్గమును గాంచియైనను, దక్షిణాఫ్రికా వివేకము జూపునని తలంపవీలులేదు.

బర్మిన్ హెడ్డు ప్రసంగము

భారత మల్లకల్లలముగ నున్నతటి

రక్షించుటకు నచ్చిరనియు, భారతమును పరాక్రమముచే గెలచితిమనియు జేసిన ప్రగల్భములు వట్టి బూటకములు

భారతమును గుఱించి హైందవమంత్రికను నేర్ప దగియున్నది

బొంబాయి, జూలై 2:— నెలలు యేషియనుసంఘముయెదుట బర్మిన్ హెడ్డు ప్రభువుచిన్న యువన్యాసము పయించి. య. చింతామణిగారు క్రిప్రెస్సు ఆఫ్ యిండియా ప్రతినిధిగారితో తమ యభిప్రాయ మిట్లుచెలిపిరి.

“ఇదివఱకెచ్చిన యనేకోపన్యాసములను మించి యసభ్యముగ బర్మిన్ హెడ్డుప్రభువు నాఖియుపన్యాసము గూడలేదు. 1917 వ సం॥ పు ప్రకటనకు స్వతిరేకముగ మడివినవాక్యము లెంతయు ద్రేకకారముతో యింక సలభమకారకములుగ నాతని సత్యమారమున చరిత్రవిషయప్రకటనము బున్నవి. భారతమున కేదైన పేరుగలుగుటకు ముందు ప్రస్తుతపు హైందవ మంత్రి నేర్పరిగిన విషయములు, చాల గలవు. తా నిజహాత నేర్పిన విషయములందు మునుపవనిన దోషము లంతకంటె నెక్కువగనూడ గలవు. క్రిప్రెస్సు ఆఫ్ యిండియా.

లాలా లజపతిరాయగారి యభిప్రాయము
 సిల్లా, జూలై 4:— నెలలు యేషియనుసంఘము నెదుట హైందవమంత్రి, భారతదేశము లన నాగరికత సంతసు ధ్వంసముచేసికొన మన్న లేత, యాంగ్లేయులు కిమ తీక్షణకృపాములచే రక్షించిన ప్రసంగించిన పంతయు ప్రవసియమని లాలా లజపతిరాయగారు బహిరంగసభలో సుపన్యసించుచు చెలిపిరి. దానివలన భారతము నాంగ్లేయులు దౌర్జన్యమువలననే పరిపాలించుచున్నారని గాని, భారతీయుల విశ్వాసమును సంపాదించి గాచిన ప్రపంచమున కంతకును చెలియును. కాని యాంగ్లేయులు భారతమును తమ పరాక్రమముచే సంపాదించిన ప్రగల్భనవనములు నట్టిబూటకములు. భారతమునది.

భారతీయులు

రాజ్యాంగరాయబారులుగ నియమింపవచ్చునా?

కామన్వెల్త్ లో కాన్సిక్వెంట్ మువార్షిక్షలు
లండన్, జూలై 1:—ఆసియా దేశములందుగాని మరియు ఐరోపాలోని భారతీయులను రాజ్యాంగరాయబారులుగ నియమించ వచ్చునా యని కామన్వెల్త్ లో తర్జిలగా రచుగ అట్టి భారతీయులను పారి తరిచగలుగును యునైటెడ్ కింగ్డమ్ లోగాని స్వపరిపాలనముగల దొనియనులోగాని పుట్టిన పిల్లనని ఆర్టిక్ చాంబర్లనుగాని ప్రత్యుత్తరము నిచ్చిరి.
ఈ నిబంధనలను మాన్యులంపలేవనిరి.

థిల్లి అంబులా కల్కా ఇనపదారి

ప్రభుత్వమువారు-కల్కాత్తు
లండన్, జూలై 3:—మైన్ వాక్ షియస్ మ్యాన్ షిక్ ఇట్లు పాకొనుచున్నది:—అనగనని తోచిన ఆరుమాసముల లోపుగ ప్రభుత్వమువారు తీసికొని తెలియుటచే మార్గములో ఆర్జర్వవడిరి. కల్కాత్తు మరతుల ప్రకారము థిల్లి అంబులా కల్కా ఇనపదారిని ప్రభుత్వమువారు తీసికొనక పోవుటచే ఆర్జర్వముగ నున్నది. కల్కాత్తు మరతుల ప్రకారము గాక ఇంకోక ఏర్పాటును కంపెనీతో ప్రభుత్వమువారు ఏర్పాటు చేసికొనవచ్చుననియు ఇది సంవత్సరము లోపుగ జరుగవచ్చుననియు అనుకొనుచున్నారు.

పారిశ్రామికవిషమావస్థ

గనులపనివాల్డు-నేతనములు
లండన్, జూలై 3:—గొల్ల యజమానుల ఏర్పాటులను నిరోధించుటకు గనులపనివాల్డు ప్రతినిధి సభవారు నిశ్చయించుకొనిరి. జాతీయపరిష్కారము నుండి మరలరావనియు ఎక్కడయిన శీత ప్రవాహమునకు సరిపోవు కర్మను చేతనముగ గొని తీరవలెననియు జూలై 1 కి 8 గంటలు పనిచేయు ఏర్పాటును నిరాకరించవలెననియు తీర్మానించిరి.

రషియా పోలండు సరిహద్దు

సరిహద్దు సైనికులవోరాటము
లండన్, జూలై 3:—జూలై 28 తేదీని పోలండు రషియా సరిహద్దు కాపరివారు కొట్టుకొనిరని వరసర విరుద్ధముగా వార్తలు తెలియుచున్నవి. ఒకరినొకరు హద్దుమారి రాష్ట్రములో ప్రవేశించిరిని నిందించుకొనుచున్నారు. 80 రషియనులను నిరాయుధులుగ తేదీరియు నిర్బంధప్రవాసమున నుంచబడి గనియు సోవియట్ల సరిహద్దు స్థానమును తగలబెట్టిరినియు మాస్కో వార్తలు తెలుపుచున్నవి.
యంధికలహముల నననయించుటకు వారేను, ఇంక నొకగిరిగ సట్టి కలహములను తెంచినవిరి. హైయమంత్రిజేసిన యువ న్యాయము బుద్ధియందు, రాజకీయజ్ఞానముందు లోటును బ్రకటింపచున్నది. కాని యంగ్లదేశములో రాయబారులయంతుక నమృతము గలవారి కట్టియోహు పోవుటకీ యువన్యాయముగ పనిచేయును.

జాతీయవ్యవస్థను లంఘించిననాడు ఖగ్గ పాలనము మా యనుగును. కావుననే హిందూసంఘమును భురగర్థించుకొనుచున్నాము. వీలన హిందూసంఘోద్ధరణమే భావతోద్ధానము. కాని హిందువులమార్గ మితరసంఘములతో కట్టి వైద్యుభావము నుంచుకొనరాదు. (ఆ. ప్రె.)

వెంచి ఆర్థికపత్రము

పార్లమెంటువారు ఆమోదించుట
ప్యారిస్, జూలై 3:—1925 లో 33168000000 ప్రాంతీయ స్వయంసమను 33175000000 ప్రాంతీయ ఆదాయమునకును వెంచిపార్లమెంటులో ఆమోదించిరి.
స్వల్పపరాజయము

కెయిలోగాను రెండు స్వల్పపరాజయములను గాంచిరి. ఆహారపదార్థములమీద పన్నును వేయగూడదని పంచదార తోతో కాఫీ తేయాకు బియ్యము బొగ్గ మాంసముమీద పన్ను వేయుటకును నిరాకరించిరి. విదేశీయులను గుర్తించుట కెట్లను 200 ప్రాంతీయలకు విక్రయించులెనను తీర్మానమును నిరాకరించిరి. రెగ్రెంటయను నర్జు జరిగెను. చాల తీవ్రముగ జరిగెను.

క్యాంటన్ ప్రభుత్వము

జాతీయపరిపాలనము 16 సభ్యులను నియమించుట
క్యాంటన్, జూలై 3:—క్యాంటన్ లో జాతీయపాలనమును నెలకొల్పుటకు 16 సభ్యుల నియమించబడిరి. సర్ యాల్ సేనుగారి కొడుకుగూడ రాకపోకలమర్మిగ నియమించబడిరి. వీరు సర్ యాల్ సేనుగారి రాజకీయశాసనమును అవలంబించవలె ననుచున్నారు. బ్రిటిషు ఫ్రెంచి కాన్ఫెడరేషన్ అందరిని ప్రారంభసమావేశమునకు ఆహ్వానించిరి. కాని పోలేదు.

మ్యాంబులో ఫ్రెంచి ప్రదేశములో కాల్చిన సంవత్సరమున ఫ్రెంచి కాన్ఫెడరేషన్ 27 తేదీ నవీనలేఖను వివిధగనన్నరు తిరిగి పంపివేసెను. ఆలేఖలో మరతులను నెరవేర్చుట సాధ్యమైనవనియు తిరిగి పంపివేసిరి. చీనావారు కరకట్టమీద పహారా ఇవ్వగూడదనుట అసమంజసమనుచున్నారు. ఈ ప్రశ్నలము చీనావారిచే యగుటచే బాగులేదనుచున్నారు. ఫ్రెంచి వారు తమవైదికులు చీనావారిపై కాలక్షంప వేయవలె ననిరి.

మ్యాంబులో జూలై 3:—కొవ్వొత్తులపూర్వకముగ ధరలను పెంచవలెనని భయపెట్టిన విషయమును కనుగొనుటకు సార్వభౌమ పూర్వజ్ఞులగారేరి. ఇతడు గూఢచారిగ బోయెను. ఇతనిని మట్టపించి బలము గాయములను గలుగజేసిరి. 50 మాటలమీద బడిరి. ఇందులో స్త్రీలుగూడ యున్నారు.

ఇద్దరు ట్రాంప్ కండ్లర్లను తీసికొనిపోవుట
మ్యాంబులో జూలై 3:—నలుగురు ట్రాంప్ కండ్లర్లకు లను, పోయింట్సునులను దొంగతనము గొంపోయి చాపలులో బండిలుగజేసిరి. కాని చీనావైదికులు వచ్చుచున్నారని తెలిసి వీరిని వదలివేసిరి. నగరములో ముగ్గురు జపానీయులను చీనావారు మట్టపించిరి. కాని చాపెలుపోలీసువారు వీరిని తప్పించిరి. ట్రాంబండ్లమీదను, మోటారుబండ్లమీదను రాళ్లను రుట్టిరి. ఆహారమును దొంగించిరి. విదేశీయులమీదను తెచ్చిన త్రాగ దునీటిని వద్యములను ఎత్తుకుపోయిరి.

స్వాత్రోలో దోచుకొనుట
స్వాత్రో, జూలై 4:—ఇంగ్లీషు జపాను చుకాములను దోచుకొనిరి. ఇంతవరకు విదేశీయులకు ప్రమాదము గాయములు తగలలేదు కాని భయముగనే యున్నది.

సర్. జి. ఎఫ్. మిల్స్

గారు 1926 ఫిబ్రవరి 19 తేదీని క్యాదాన ప్రభుత్వానే నియమించబడుచు రని యుద్ధకార్యాలయమువారు ప్రకటించుచున్నారు.

వెంట్రి ప్రదర్శనము

భారతకళలందు చక్రవర్తిని ఉత్సాహము జూపుట
లండన్, జూలై 3:—వెంట్రి ప్రదర్శనములో భారత మంటపమున చక్రవర్తిని ఆరగంట ఆగి భారతకళలను చేతిపనులను జూచి ఆనందించెను.

క్రొయిడన్ వైమానిక పంఢములు

లో భూమిని బొందుటకు 14 విమానములు క్రొయిడనుండి బయలుదేరిపోయెను. పంఢములు రెండుగంటలు జరుగెను. సాగవంతు దిట్టుగ నుండెను. కొన్నివిమానములు దిగిపోవలసివచ్చెను. ప్రస్తుతము నలుగురే పంఢములను సన్నుచున్నారు. క్రైస్ట్ బర్నార్డుగాగు మొదటవచ్చిరి.

పిల్లలకు నల్లమందువేయుట

పసిపిల్లల చావు
లండన్, జూలై 3:—బొంబయిలో ప్రతిమరలలో పసిపిల్లలకు నల్లమందును వేయుట నానాటికి హెచ్చుచున్న సంగతి తెలుసుకొని యదని కామన్వెల్త్ లో వివిధస్థానప్రభువు తెలియజేసెను. 1922 నుండి 1924 వరకు 1000 కి 411 మంది పసిపిల్లలు చనిపోయిరి. పూర్వము మామసంవత్సరములకు 624 మంది చనిపోయిరి. ఇండియా ప్రభుత్వమువారి నివేదికమునకై బర్మిక్ హెడ్ ప్రభువు ఎదురుజూచుచున్నాడు. పసిపిల్లలకు నల్లమందును ఎంతవరకువేయుచున్నారో ఆయారాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములు ను చెలుపవలెనని ఇండియా ప్రభుత్వమువారు గోరిరి. దీనిని ఆఫ్ఘజేయుటకు ప్రత్యేకచర్య నేమి యవలంబించెదరని యడిగిరి.

బొంబయిలో ఆలబ్బాద్ నాకాశయములవగ్గర కాలజేయుటకు కావలసిన ఉక్కుపని కంత్తును బ్రిటిషు కంపెనీ బ్రెస్టేయిటు సంఘమువారికి కంట్రాక్టులిచ్చిరి. దీనిఖరీదు 50000 పౌనులగుట.

లండనులో బుక్రీడు

లండన్, జూలై 3:—వర్క్లింగు మనీడులో బుక్రీడు ఉత్సవము వర్క్లింగ జరిగెను. భారతీయులు పెరిషియనులు ఆఫ్ఘనులు సోదృశ్యములు వచ్చిరి

విప్లవకారుల కుర్దులు

బ్రిటిషు వైమానికులు దండించుట
బ్రిటిషు వైమానికులు కర్దులపై బాంబులను వేసి గొప్ప నష్టములను గల్గించిరి.

సెక్యూరిటీ ప్యాక్టు

యునైటెడ్ స్టేట్సువారి నైతికామోదము
మ్యాస్కోవ్కు, జూలై 4:—యూరపు శాంతిశాసన నాథులు సెక్యూరిటీ ప్యాక్టు లరసరులని ప్రెసిడెంటుమా నిజ్జి గారనిరి. ప్రాతప్రసంగములో ఆర్థికపరిస్థితులు బాగుపడవలెనన ఈ పద్ధతిమీదనే సహాయమును ఆమెరికా వేయగలదు ఇంకొకపద్ధతియన ప్రయోజనము లేదనిరి.

మాస్కో కుట్రదారులు

ట్రాట్స్కి స్టాల్ గొగ్గను జంపుటకు కుట్ర బన్నిరని ముగ్గురు జర్మను విద్యార్థులను ఉరిక్షుచువచ్చేరి.

జర్మనీ ఆక్షేపణ

లెర్లిక్, జూలై 3:—మస్కో న్యాయశాసనమువారి తీర్పును తీవ్రముగ పై సంవత్సరములో ఆక్షేపింపవలెనని తమ మాస్కో రాయబారికి జర్మను ప్రభుత్వమువారు కబురంపిరి ఉరిక్షును రద్దుజేయింపవలెననిరి

సర్ హెర్బర్టు శ్యామ్ముల్

ఇండియాకు వచ్చుట

లండన్, జూలై 4:—పలనెనునుండి సెయిలబరులో ఇంగ్లండుకు సర్. హెర్బర్టు శ్యామ్ముల్ గారు తిరిగివచ్చెదరు. అక్టోబరులో ఇండియాకు బయలుదేరునట జనవిరుద్ధవరక రిజింగప్రభుత్వో బసలేయును.

తంజీరు నూతనపరిపాలనము

ఆర్థికపాలనము నాక్షేపించుట
లండన్, జూలై 3:—నూతనపరిపాలనములో ఆర్థిక నిబంధనలు నచ్చుకపోవుటచే సమ్మెకట్టిరి. ఒక్కఫ్రెంచివారు మాత్రము అంగడులను తెరగి యుంచిరి అందుచే సమ్మెదారు లతో విరోధము పెట్టుకొనవలసివచ్చెను. సమ్మెదారులు కిటికీలను బ్రద్దులుకట్టిరి. గొప్పదొమ్మిడిగెను. ఫ్రెంచివేసులువచ్చి నెమ్మది నేర్పులు జేయుటకు ముందే చాలమంది చనిపోయిరి

భారతదేశ వ్యవహారముల చర్చ

లండన్, జూలై 2:—ప్రెస్బుట్రికా విలేజ్ లో ఉన్న బెల్లూరు వద్ద 7 తేదీని ప్రభుత్వలసభలో ముఖ్యమంత్రి చర్చ జరుగును. ఆగ్రికల్చరల్ ప్రభుత్వ ప్రభుత్వ తరముగ బర్మెట్ హెడ్ ప్రభుత్వ రీడింగు ప్రభుత్వో మాట్లాడిన సంగతులను గూర్చియు ఈ సభామండల సమీక్ష జేసికొన్న తీర్మానమున దెలియ జేసినదనియు ఈవిషయమే నిర్ధారణజేసిన సంగతులు మంత్రివర్గమువారిచే ఆంగీకరింపబడవలెననియు తెలియచున్నది. మంత్రివర్గమువారు వీటి కంగీకరించిరి. బర్మెట్ హెడ్ ప్రభుత్వ భారతదేశ ప్రస్తుతపరిస్థితులనుగూర్చియు, భావిపరిస్థితులను గూర్చియు విస్తారము జెప్పవలసియుండును.

శ్రీ శ్రీ సర్. ఈ. హుబ్బెగారు

చనిపోవునది 2222000 పానుల ఆస్తి యుండవలయునని 900000 పానుల మరణమునకులను చేయవలసి యుండుననియు చెల్లియుచున్నది.

జర్మను సరకులను పోలండు

నిషేధించుట

లండన్, జూలై 1:—జర్మనీ సరకులను పోలండు నిషేధించుటచే జర్మను ప్రభుత్వమువారుగూడ ప్రతిక్రియను దీసికొనిరి. బాధ్యులను అటుండ పోలండు ఎక్కువగ జర్మను ప్రతిక్రియలను నష్టము బొందవలసి వచ్చును.

జర్మనులు పోలండు వస్తునిర్మాతలను బహిష్కరించుటచే పోలండులో విలువగల పరిశ్రమలను వారు అభివృద్ధిజేసిరి. అయ్యచి చక్కగ సాగుచున్నది.

విమానములమీద సరకులను ముంచెత్తుట

క్రొత్తపన్నుల నెగవేయు ఎత్తు

లండన్, జూలై 1:—1/5 రాత్రి. నేటినుంచి ఆములు జరుగుచున్న 30 1/3 వంతు పన్నుల నెగవేయుటకై విదేశ వస్తువుల లక్షలకొలది పానుల విలువగల సరకులను గ్రేటు బ్రిటనులో విమానములమీద దింపుచున్నారు. క్రొయిడెక్ వైమానిక కాల దగ్గర సరకులను బంపుటకై కొట్టుకొనుచున్నారు. మాడుకోజులు విమానములనుండి పట్టు ప్రాకింగులు బంగారు గడియారములు కురిసెను.

పోయిన 60 గంటలలోను 100,000 పానుల విలువగల పట్టు స్విస్ గడియారములు దిగుచున్నవి. 30,000 పానుల సుంకములు నష్టముగల్గెను. చిత్రీలో విమానములు సరకులతో దిగుచున్నవి. ఈ సరకులన్నిటిమీద పన్నులను వేయవలసిన వేయవచ్చును.

100,000 పానుల విలువగల పట్టు ఓడలలో వచ్చెనట.

అమెరికా, జర్మనీ, ఖండాంతరములనుండి మోటారు బండ్లు దిగుచున్నవి. విస్తారముగ గడియారములు కురియుచున్నవి.

భారతదేశ వ్యవహారములు

బర్మెట్ హెడ్ ప్రభుత్వ చేయనున్న ప్రకటనము

ప్రతికావ్యాఖ్య

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంత్ర)

లండన్, జూలై 5:—భారత రాజ్యాంగవిధానమును గూర్చి మరల విచారించుటకు శీఘ్రముగ రాయలుకమనునది మించవలెనని అబ్దుర్ రహ్మాన్ బర్మెట్ హెడ్ ప్రభుత్వ జేయ నున్న ప్రకటనమునుగూర్చి విమర్శించుచున్నది. ప్రపంచములో ఇతరదేశములు కేవలము అసలబించలేని బ్రిటిష్ రాజ్యాంగ పాలనాపద్ధతులను ఇండియాలో అసలబించగల్గితిమనుచున్నది. ఆసియాఖండములో కార్యనిర్వాహకవర్గమును స్థాయిగనుండుట అత్యవసరము గాన ఆదేశమున యున్న బెడ్ స్టేట్స్ పద్ధతినిగాని జపానుపాలనా పద్ధతినిగాని నియమించవలెననుచున్నది. అయ్యది బాగుండునట. ఇండియాకుంటే ఇంగ్లండ్ కంటే మేరియు పెడ ర లి జం (సాంఘాతిక ప్రభుత్వము) ప్రభుత్వమునకు తగినదనుచున్నది.

కప్తన్ ఆముందసేన్ వర్గము

రాజసన్మానము

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంత్ర)

లండన్, జూలై 5:—కప్తన్ ఆముందసేన్ వర్గము హార్డునుండి ఆస్థాన తిరిగినట్టిది. ప్రజలు ప్రభుత్వమువాదను బ్రహ్మరథముబట్టిరి. నగరముంతయు అలంకరించబడెను. జనులు గుంపులుగ జూచుటకు వచ్చిరి. నార్వేరాజు ఆముందసేనుగారి సాహసకార్యమునకు బంగారు పతకమును బహుమతి జేసి సత్కరించిరి. ఇట్టి పతకము ఇదివరలో ఇద్దరికి మాత్రమే ఇవ్వబడెనట. తక్కినవారికిగూడ ఉచితపతకము బహుమతు లియబడెను.

రషియా-చీనాకుట్రలు

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంత్ర)

లండన్, జూలై 5:—గిల్లింగ్ హోములో నువన్యసించుచు ప్రాతమంత్రి క్రాఫర్డు ప్రభుత్వ ఇట్లు నువన్యసించెను. చీనా, ఇండియా, పర్షియా, రషియా అశ్వపనిగ విర్వాటు చేయుచున్న ప్రతిహత బ్రిటిష్ కట్టలను ఆపుజేయనిచో ఆంగ్లో రషియా రాజ్యాంగసంబంధములు చెడిపోవునని రషియాకు తెలుపవలసినకాలము వచ్చినది. ఈ దొంగకుట్రలవలన బ్రిటను ప్రాణము విసిగిపోవుచున్నది. వాటిని అంతమొందింప జేయుటకు బ్రిటను దృఢసంకల్పమును బూనెను.

ఆల్బారునందు కాల్పులు

వెంటనే కాంగ్రెసువారు విచారణ నలువవలెనని పటేలుగారు నుడువుట

అహమదాబాదు, జూలై 4:—అహ్మదాబాదు ప్రతి నిధితో జెప్పుచు, జాతీయహాసభ కార్యనిర్వాహక సంఘము వారు వెంటనే యాల్బారు కాల్పులనుగూర్చి విచారించుటకు నిమిత్తము యిద్దఱు ముగ్ధులుగల సంఘమును బంపవలయును. అట్టి విచారణ ప్రజలకును సంస్థానమునకును లాభకరమేగాన యాల్బారు మహారాజుంగీకరింపకపోవడని నానమ్మకము. మనిలాలు కొఠారీగారిపక్షజే యాల్బారునుండివచ్చెను. నిమిత్తానాదురంత ములగూర్చి చాల సంభాషణ ప్రోవుచేసికొనినవచ్చెను. మహారాజు ప్రచురణములో కంటే నెక్కువవనియే ప్రజలకు సంభవించినదని యాయన తెలుపుచున్నాడు. తమ సంస్థానము తరపున విపులముగ ప్రచురణము జరుగనో లేదో యాల్బారు మహారాజు నడగి తెలిసికొనుటకు మజిలీ కొఠారీగా రాల్యారునకు బోవ నున్నారు.

పటేలు, మెహతాలు గుజరాతు విద్యాలయమును దర్శించుట

అహమదాబాదు, జూలై 4:—నేటి మధ్యాహ్నము పటేలు మెహతాగార్లు గుజరాతు జాతీయ విద్యాలయమును జూడజోయిరి. వారి నచట ననేక ప్రశ్నలుజేసిరి. ఒక విద్యార్థి మీరు కేంద్రకాసనభాగ్యతులయిన మీమ్మల నెట్లు ప్రవర్తింతురని యడిగెను. నేను బొంబాయి పాలకసంఘభాగ్యతుడనై యెట్లుంటినో యట్లే మెలగెద ననెను. (అ. ప్రె.)

బెంగాలు జైలురిపోర్టు

“అధికపు చిక్కు లధికముగ నున్నను బెంగాలునందలి జైలుల పరిపాలన అధునిక పరిమాణములకు మెల్లమెల్లగ దీసికొని రాబడుచున్నది” అని బెంగాలు జైలు శాఖ యిన్స్పెక్టరు జనరలు వార్షిక నివేదికయందు రిమార్కుచేసిరి. ప్రజానీతి నివేదికయందలి అంశములను గ్రహింపలేదనియు రాజకీయ శైదులను ప్రవాసమునందుంచబడినవారను శిక్షార్థము జైలున కంపబడలేదనియు, వీరలు జైలునందు భద్రముగ నుంచబడుటకు మాత్రమే బంపబడిరనియు యిన్స్పెక్టరు జనరలుగారు నుడువుచున్నారు. మామూలు జైలులో వీరిని జేర్చక నేరగు వీరుంచబడిరి. ప్రతిదినమున వీరికి బత్తెముగ క్రొంత ధన మీయబడుచున్నది. దానిని వారు యిష్టప్రకారముగ ఖర్చుపెట్టుకొనవచ్చును పుస్తకములను గొనుటకును వ్యాఘ్రమును కొరకు ఆటల నిమిత్తమును ప్రభుత్వము చెల్లించుచున్నది. బాడుమేటను తెన్నిన ఆటలు ఆ నరణయందాడు కొనవచ్చును. ప్రవాసల ఆరోగ్యము చక్కగ నున్నది. జైలు నకు వచ్చిన విదవ దెక్కు ప్రవాసల బరువు ఒక పానుమోచ్చెను. (అ. ప్రె.)

బర్మెట్ హెడ్ ప్రభుత్వ

ఉపన్యాసము

లజపతిరాయిగారి విమర్శ

లాలా లజపతిరాయిగారు సిన్హాకు బోయినపుడు పత్రికలలో బర్మెట్ హెడ్ గారి ఉపన్యాసముగూర్చి యిట్లు విమర్శించిరి:—

4 న తేదీ సాయంత్రము ఆర్యసమాజ మందిరమునందు ఉపన్యసించునపుడు స్టేటు సెక్రటరీగారి ఉపన్యాసము గూర్చి ద్వేయించిరి.

లాలాశీ గారు ముఖ్యముగా హిందూసభలు బ్రిటిష్ సా వింపబడుట అసహరమునున్నాడు. ఇండియాలో బ్రిటిష్ వారి అధికారము దేనిపై నాధారపడియున్నదో దానిని బర్మెట్ హెడ్ ప్రభుత్వ ఒప్పుకొనినందులకు సంతసించుచు యిట్లు నుడి విరి. “భారతదేశమును ప్రజల అనుమతిచే గాక ఖడ్గసహాయము న యేలుచున్నట్లు ప్రపంచమంతట ఆయన చాటివేయుటకై నేను సంతసించుచున్నాను. జేదార్మముగలిగి ఇండియాకు బ్రిటీటుగా నున్నార నుండి ధాంతమిండుతో నిర్మూలమునది. ఇట్లాప్పుకొనినందులకు సంతసించినన ఆతని ఉపన్యాసము అలాకముగను తెలివితక్కువగ నున్నదని గట్టిగ జెప్పుచున్నాను.

బర్మెట్ హెడ్ ప్రభుత్వగారు గొప్ప అసంతృప్తము చెలిసిరి. వీరు హిందూమహమ్మదీయ లెగవులు పరిష్కరించి సమాధానపరచుటకు రాలేదు. ఉన్నతగవుల నెక్కువజేసిరి. వీటి సహాయమున తమ యునికి బలపరచుకొనుచున్నారు. కష్టపాలన ము యీ వైషమ్యము లుండు చేతనే కొనసాగుచున్నది. ఈ వైషమ్యములతో హిందువులు మహమ్మదీయులు ఏకమయిన పిదప వీరి ఖడ్గపాలన ఒక్కవారముతో జాలైన నిలువనేరదని నేను యాభీగా చెప్పగలను. ఈకార్యము సాధించుటకే హిందూ పునరుద్ధరణ యన్నను ఇండియా పునరుద్ధరణ యన్నను ఒక్కటే యని నా యభిప్రాయము. ఇతర సంఘముల హాని జేయ హిందువులు లేలపెట్టరాదు. హిందువులకు ప్రత్యేకసంఘటన ముండవలెను. వారంతట వారు బలమును సంఘా నేర్పకే వహి యితరసంఘము లన్నియు వారినహాయమునకై యెదురుచూచుచుండును. నేడ విబల హి న ము గ నుండుటచే యితరులకు గురియగుచున్నది.

“బర్మెట్ హెడ్ గారి యుపన్యాసము, యిదివరకు తియ్యని మాటలచే మోసపోవుచుండువారికిగల మోహము పోగొట్టును. ఇతరవిషయములలో నెంతసంతృప్తికరముగ లేకున్న ను యీఉపన్యాస మీవిషయమునందు మనకు మేలే యొనర్చినది. ఆంగ్లేయులకు చారిపనియేదో వారికిచెలియుననియు, వారి చిత్తమువచ్చినట్లే దానినిర్వర్తింమకొనెరనియు నేను సర్వదా మనవారికి తెలుపుచుండును. మనము వికమత్యముగనుండి వారి ఖడ్గపాలనకు తావొసంగకుండినగాని మనకేమియు వారివద్దనుండి లాభముచేకూరదు.”

ఇండియా, ఈజిప్టు చీనాదేశములలో విద్యార్థులు రాజకీయములందు పాల్గొనుటనుగూర్చి బర్మెట్ హెడ్ ప్రభుత్వగారు చెప్పిన అభిప్రాయములను లాలాజీగారు ఖండించిరి. బర్మెట్ హెడ్ గారు ఐరోపాదేశచరిత్రను మరచిరి. స్వాతంత్ర్యోద్యమమునందు విద్యార్థులు పాల్గొనని దేశమేదెక్కడ? ఇండియాలో విద్యార్థులు జాతీయోద్యమములకు దూరముగ నేయున్నారు. విశ్వవిద్యాలయనిబంధనలు వారికవకాశముచ్చుటలేదు. ఇతరదేశములెంచిన యిట్టి విశ్వవిద్యాలయనిబంధనలు సహించబడునా? చీనాకు నామకస్వాతంత్ర్యము గలదు. అందుచే విద్యార్థులను వారింపజాలదు.

జాతీయోద్యమములను స్థాపించుటచే నాయకులు హిందువుల భావిసౌకర్యములను పడగొట్టినవాదమును లాలాజీగారు ఖండించిరి. స్వాతంత్ర్యముకొరకు జాతీయోద్యమమును నాయకులుగా నడపించినందులకు హిందువులు ఘనతగాంచినయే నాయభిప్రాయము. బ్రిటిష్ వారి స్వభావముగూర్చి అపోహల చెందకుడు. ఎంతభక్తిజూపినను, పోషించినను, దెబరించినను వారివద్ద ప్రయోజనములేదు. వారిపని వారివ్యయవచ్చినట్లుగా నెరవేర్చుకొందురు. జాతీయోద్యమ వివిధమతముల వికృతరూపేన వారలొంగుదురు. కావున అట్టిది సాధించుమిత్తము హిందువులు పునర్నిర్మాణము గావించుకొని నిజమగు మనుష్యులనిపించుకొందురు గాక యని లాలాజీగారు చెలిసిరి.

భారతదేశపు కామనువెల్లు బిల్లు

వినిపించుచున్నారని సామన్యజాతిజూపుట బెసెంటుగారికి జయముచేయగలగాకయని యాశీర్వదించుట బొంబాయి, జూలై 4:—మార్వాడీ విద్యాలయముం దాంగ్లేజీమనుకు కామనువెల్లు బిల్లును గూర్చి ప్రచారము నేయుటకును, దానిని పార్లమెంటులో నుంచునట్లు నేయుట కును బోవుచున్న బెసెంటుగారికి వీడ్కోలు నిచ్చు సభ నిన్ని రాత్రిగూడెను, సభకు చాలమంది వచ్చిరి.

ప్రథమమున సరోజినీనాయుడు మాట్లాడుచు భరత దేశమున కత్యంతోత్సాహము నొనర్చునట్టియు తనకు ప్రత్యేకముగ విద్యా, సంఘసంస్కారకార్యములందు తోడునీడగ నుండునట్టియు, డా॥ ఆనిబెసెంటుగారికన్న విశ్వాసనీయముగ రాయబారి భారతమునకు మఱియొక రుండబోరనెను. బెసెంటు భారతాభ్యుదయమునకు పలువురు నిందించినను హర్షించినను గూడ నెట్టి విసుపును లేక తోడ్పడెను. ఆలస్యముగ కొలది భారతమునకు స్వరోజ్యార్హత పెంచుక బడుచునే యుండును. ప్రస్తుతము బెసెంటుగారి బిల్లునకు యావద్భారతము యొక్క యభిప్రాయము జేయూతగ నున్నదనిన్ని జాపవలయుననెను.

పోధను జోసెపుగారు మాట్లాడుచు బెసెంటుగారి బిల్లు హిరతదేశమునకు సరిగ కావలసినదో నిరూపింప లేదను యోగ్యతను సమాధానపనియు నాంగ్లేయులు దీనిని నిరాకరించుచో భారతదేశవాసుల యభిప్రాయ బోధపడుననియుఁ దెల్పిరి.

మార్వాడీసంఘము తరపున కైటారుగారు బిల్లును బలపఱచిరి.

జయకరుగారు మాట్లాడుచు బిల్లు భరతదేశముం గీకరించుటకు వీలుగానుండు కనీసపు హక్కులను దేలియపఱచె ననిరి. ఈ నడుమ బర్మెంట్ హెడ్డు ప్రభువు గావించు ప్రసంగములు బిల్లునకు చేయవలసినంత సహాయమును చేయవలయునని యే నిరూపించుచున్నది.

శ్రీనివాస శాస్త్రిగారు మాట్లాడుచు బెసెంటుగారు వెంటనే జయమున కాశించక, యాంగ్లే ప్రభుత్వముయొక్క సమభిప్రాయములం దనుమానముఁ జూపుచు మాట్లాడుట ప్రథమమున మొన్న మదరాసు లో నిచ్చిన యుపన్యాసముందేయిరి. కొద్ది మందలింపుల కాంగ్లే దేశములాంగదనియు, యావద్భారతము నొక్క పై, తమ కోరికల నాంగ్లేదేశము నిరాకరించుటకు భయపడునంత శక్తిని సంపాదించవలయుననియు బెసెంటుగారి వల్లనుండి మొన్నటి యుపన్యాసముననే ప్రథమమున వింటిని. అట్టి సత్యతి ప్రాప్తియ లో ప ల నొ క టి రెం డ ప జ య ము ల నెదుర్కొనవలయును. కావున ప్రస్తుతము జయముచేతర నప్పటికి వేలయే మఱు నీదేశమునకువచ్చి నిటూర్పు విడుదలనట్టి యామె బెసెంటుగారు కానేరరు. నిరాకరించుటకు వీలులేని స్థితికి భరతదేశము వచ్చినపుడే బెసెంటుగారు తమబిల్లు ఆంగ్లే దేశమునకు గొంపోవుమండిరి. బిల్లు సర్వవిధముల సరిగ నేయున్నది. ఇతరవిధముల విమర్శన లెన్నిజేసిన నొక్కవిషయమున మాత్రము బిల్లు చాల మన్నింపఁ దగియున్నది. భారతజాతీయ తయందు విశ్వాసముగల వారియశలను సంపూర్ణముగ సంతోషపఱచుచున్నది. ప్రస్తుతము జాతివైషమ్యములు లేవని బెసెంటు గారు గూడ నిరాకరించరు. కాని వాటికి ప్రత్యేకముగ కాసనములుంచి యది సమంజసమని గామె యొప్పుకొనదు. ఇదియే యభిలభారతము గొనియాడుటకు గారణము.

ఎమిలీబిల్లును దొరసానిగారు మాట్లాడుచు బిల్లు భరతదేశ జల కోర్కెను వెల్లడింపుచున్నది. ఇది యంగీకరింపఁబడక పోయినను, భరతదేశము మఱింతయంతోత్సాహముతో తమ యాశయముకొఱకు పనిచేయుటకు తోడ్పడును. అధికారు లెట్లున్న నాంగ్లే దేశములోని సామాన్యప్రజలుమాత్రము భరతదేశజలపట్ల సానుభూతిగల వారుగ నేయున్నారు. బహుశ్యత్రువుకన్న యంతరంగ శత్రువులననే భారతమున కెక్కుడపాయ మున్నదని నుడివిరి.

డా॥ బెసెంటుగారు సమాధానమిచ్చుచు తాను సంరంభ ప్రారంభమొనర్చితి ననియు, ప్రథమమునే జయము వందగలనని యూహించుటలేదనియు, నట్టి యపజయమునే కాశ్యోత్సాహముకంటె పెనుక బాటు ను గ ల గ ద ని యు బిల్లుయొక్క ఘనత యే మన గా భారత శృంగిలూచిచ్చేద నూచకమనియు న్యామప్రసాదముకొఱకు వాదించుదినములు గడచినవనియు, తనహక్కును సక్రమముగ కోరుచున్నదనియు, నెన్ని సార్లులోడినను సంరంభము సాగింతుననియు నుడివెను.

నేటితేదీపల యోడయగు కైజరీ హిందులో డా॥ ఆనిబెసెంటుగారు బయలుదేరిరి. ఆ యోడలలో యెమిలీ బిల్లును దొరసాని, సర్ లీనా, సర్ రస్సెలు దొరసాని, పిట్కీట్లీ దొరసాని, కర్నలు బాబ్బిను గాంగ్లేకలరు, కామనువెల్లుబిల్లులో చాలమంది నాయకు లేల సంతకములు చేయలేదు

చాలమంది నాయకులేల సంతకము చేయలేదని ప్రశ్నింపగా బెసెంటుగారు యావెనింగు న్యూసుపత్రికాపరినిధి కిట్ల నిరి. “కీ॥ శే॥ దేశబంధుదాసుగారు తనయెడ చాల స్నేహభావముతోనే యుండెను. కాని యతడు స్వతంత్రుడుగాడు. వీలన మహాత్మునితో నాతడు చాలనజుకు లేనవైపోయెను. బిల్లును కాంగ్లేసుచే నంగీకరింపజేయుట కొంచెము కష్టముగ కనుపించెను. తాను స్వతంత్రుడై యుండినచో దేశబంధు దాసుగారు సంతకము చేసియుండెడినారే. సంపూర్ణ స్వపరిపాలనాపద్ధతికి సురక్షద్రవాధ దెన్నీ గా రంగీకరింప లేదు. జిన్నాగారికి దేశము సంతకు నొక్కపద్ధతి కెన్నికలు జరుగుట యిష్టములేదు. నర్త (విభాగమును నియోజకవర్గ మాయనకు గావలయును. (అ. ప్రె.)

సం॥ రా॥ శాసనసభ లక్ష్మీ, జూలై 5:—సంయుక్తరాష్ట్రముల శాసనసభ అగస్టు 19 లేదిన లక్ష్మీలో సమావేశమగును. (అ. ప్రె.)

కలకత్తా మేయరుపదవి స్వరాజ్యవాదియే మేయరుగ నుండవలయును

కలకత్తా, జూలై 6:— కలకత్తా మేయరుపదవి నెవరు అధిష్ఠింపవలయునో యింకను కాంగ్రెసు మునిసిపలు సంఘముచే నిశ్చయింపబడలేదు. ఈవారముందు జరుగు టెంగాలు రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు, కాంగ్రెసు మునిసిపలు సంఘములయొక్క సంయుక్తసమావేశముం దీవిషయమై చర్చింపబడును. జె. యం. నేమగుప్తా హుహుద్వాది, శర్ చంద్రబోసు మొదలగు వారి జేర్చతో సహా ఎనమండుగురుగార అభ్యర్థులపేర్లు టెంగాలు రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు కమిటీకి దాఖలుచేసెను. స్వరాజ్యవాదికి దప్ప మరెవ్వరును కలకత్తా మేయరుగ నుండగూడదని అభిప్రాయముగలరు. (అ. ప్రె.)

ఎనమండుగురు అరెస్టు చేయబడుట హిందూమహమ్మదీయ పోరాటమునకు ఫలితము

కలకత్తా, జూలై 4:—వద్దరుపురం రేవువద్ద హిందూ మహమ్మదీయ పోరాటమునకు ఫలితముగ ఎనమండుగురు నిన్నును అరెస్టుచేయబడిరి. (అ. ప్రె.)

కీ॥ శే॥ న్యాయమూర్తి కె. రామస్వామి అయ్యంగారు టెంగురూరు, జూలై 5:— మైసూరు ప్రధానన్యాయస్థానముందు న్యాయమూర్తియగు కె. రంగస్వామి అయ్యంగారు అకస్మాత్తుగా స్వగృహముందు నిన్న రాత్రి చనిపోయిరి. (అ. ప్రె.)

సామ్యు నవహరించి అరెస్టుచేయబడుట రంగూను, జూలై 5:—సామ్యు నవహరించినందులకై బొంబాయి పోలీసువారు వెదకుచున్న జోషీ మహాకాలో హువర్తీ ఎడ్వర్డు పీథిలో నరెస్టుచేయబడెను. బొంబాయి ఖంబాలా హిల్లువద్దనున్న నాచరును తాతా అనేవర్తకునివద్ద గుమాస్తాగానుండి మద్రాసు రు 4151 నవహరించి పరారయియ్యెను. (అ. ప్రె.)

ది కర్నాటిక్కు వేపరుమిల్లు లిమిటెడ్ ప్రకటన బెబవాడ నానన్యలైన మహారాజశ్రీ రాయగృహ సుబ్బయ్యగారిని కంపెనీకి కాన్వాసింగు ఏజంటుగా మరల నియమించినాము.

మద్రాసు, } వి. ఆల్వారు శెట్టి, }
30-6-25. } మానేజింగు డైరెక్టరు.

నా భాదినము మహారాజాను సింహాసనాధీశునిగ జేయబడుటకు ప్రార్థనలు నల్లవలయును

శిరోమణి గురుద్వారా ప్రబంధక కమిటీ ఉత్తరపు సిమ్లా, జూలై 4:—జూలై 9-న లేదీ నాభాదినముగ నెంచబడవలయుననియు, మహారాజాగారిని తిరిగి సింహాసన నాధీశ్యుడుగ జేయబడుటకు ఎల్లజిల్లా సంఘములందును ప్రార్థనలు నలువలయుననియు, శిరోమణి గురుద్వారా ప్రబంధకకమిటీ ఉత్తరపు గావించెను. (అ. ప్రె.)

పంజాబు శాసనసభ సిమ్లా, జూలై 5:— ఒకపక్షముక్రిందట నిర్బివేయబడిన పంజాబుశాసనసభ నేటి ఉదయముందు అసంన్వీసనవేశ గృహముందు సమావేశమయ్యెను. సెలెక్టుకమిటీచే సంస్కరింపబడిన గురుద్వారాచట్టమును విచారించుటకు సమావేశమయ్యెను. ప్రేక్షకుల గేలీలు సంపూర్ణగ నిండెను. గేలీలందు నల్లపాగాలు దరించిన షిక్కలు ప్రాముఖ్యమువహించిరి. సభ్యులచే సభ నిండిపోయెను. రాజప్రతినిధి వీరమందు పంజాబుగవర్నరు భార్య యుండెను. (అ. ప్రె.)

మదరాసు విశ్వవిద్యాలయము విద్యాంగసభ - నూతనసభ్యుడు కొచ్చి, జూలై 5:— త్రిమూరునందలి సెంటు థామసు కళాశాలయందలి చరిత్రాధ్యాపకుడు మదరాసు విశ్వవిద్యాలయ విద్యాంగసభాసభ్యుడుగ నెన్నుకొనబడినట్లు దెలియుచున్నది. (అ. ప్రె.)

అజాగ్రత్తగా మోటారును నడిపినందుకు ఒక యూరపియనుకు కఠినశిక్ష

కలకత్తా, జూలై 5:—మే 19 లేదిన డ్రఫ్టిన్ రోడ్డు మీద మోటారును అజాగ్రత్తగా నడిపి యిద్దరు కూలీలను చంపినందువలన మహారాలోని జెస్సపు అందు కంపెనీ తాలూకు యూరపియను యస్. డబ్ల్యూ. స్క్రిత్తు అనేవానిపై పోలీసువారు తెచ్చిన కేసులో నేడు ప్రధానరాజధాని మేజిస్ట్రేటు తీర్పుచేప్పెను. రహదారికి మాయబడియున్న రోడ్డుమీద కూలీలు నిద్రించుచుండిరి. రహదారికి మాయబడియున్నదని వ్రాయబడియున్న ను లక్ష్యపెట్టక మద్రాసు మోటారును అజాగ్రత్తగా కూలీలమీదగా నడిపి వారిమరణమునకు కారకుడయ్యెను. మేజిస్ట్రేటు మద్రాసుపై నేరస్థాపనజేసి 1 నెల కఠికశిక్షయు 500 రూపాయలు జరిమానాయును, దాని నీయకున్న పక్షమందు మరి రెండు నెలలు కఠినశిక్షయు విధించెను. జరిమానా నిచ్చినట్లయినది.

అసామ్యు చనిపోయినవారిపై నాధారపడియున్న వారికి సమానముగా పంచిపెట్టబడును. (అ. ప్రె.)

బొంబాయి కార్యనిర్వాహకసంఘము బొంబాయి, జూలై 5:—బొంబాయి కార్యనిర్వాహక సంఘములో గా॥ హెచ్. యస్. లారెన్సు సర్ మారిన్ హేవాగ్గార్డుకు బదులుగా జె. యల్. నియో, జె. క్రేకరాగుగార్డు వక్తురని “యూనిసింగుమ్యూసు” పత్రిక లెలుపుచున్నది. రాజప్రతినిధి కార్యనిర్వాహకసంఘములో సర్ చునీలలు మహతాగారిని నియమించుట జరుగకపోవచ్చును. (అ. ప్రె.)

బొంబాయిగవర్నరు పెద్దకుమారునికి జబ్బుగానున్నది బొంబాయి, జూలై 4:—బొంబాయిగవర్నరు సర్ లెస్లీబిల్లుగారి పెద్దకుమారునికి జబ్బుగానున్నదని యంగ్లాండునుండి తంతివార్తవచ్చెను. కాబట్టి బిల్లుగారిభార్య వచ్చే శనివారమునాడు “మాల్యా” స్టీవరులో యంగ్లాండునకు పయనమగుచున్నది. ఈమె సెప్టెంబరులో నెవ్వుడో తిరిగివచ్చును. (అ. ప్రె.)

ప్రకటన జమిగొలి వేపల్లి కాపురపుడున్నా, నామూరుడున్నా అయిన మోటారి వెంకటాచలపతి రావు అనే నాపిల్లవాడు అల్లిచిల్లరగా తిరుగుచున్నాడు. ఈతనుమైనైయున్నాడు. ఈతనికి ఎవరైనా ఎట్టియుముఖులుచ్చినా అవిచెల్ల నేరవు, అని యిందుకూలముగా ఎల్లరకు తెలియపర్చడమైనది.

మోటారు చంద్రయ్య జమిగొలివేపల్లి, నడినాడ తాలూకా, పామిట్టుపోస్టు

చెన్న పురి బజారుధరలు

1925-వ సం॥ జూలై నెల 6-వ తేదీ సోమవారము

1. ధాన్యములు

బియ్యము బస్తా 1-కి రు 30 0 0 మొదలు 42 0 0 వరకు		
బియ్యము బస్తా 1-కి	రు 48	గలది రు 18 0 0, 15 0 0
బియ్యము బస్తా 1-కి	రు 15	8 0 0, 17 0 0
బియ్యము బస్తా 1-కి	రు 16	0 0, 18 0 0
బియ్యము బస్తా 1-కి	రు 8	12 0, 9 0 0
బియ్యము బస్తా 1-కి	రు 20	0 0, 24 0 0

2. పప్పు ధాన్యములు

కందులు బస్తా 1-కి రు 205	రు 12	8 0, 18 8 0
కందులు బస్తా 1-కి	రు 12	0 0, 12 8 0
కందులు బస్తా 1-కి	రు 14	8 0, 15 0 0
కందులు బస్తా 1-కి	రు 18	0 0, 160 0
కందులు బస్తా 1-కి	రు 8	8 0, 9 0 0

3. నూనెనస్తువులు

నూనెనస్తువు బస్తా 1-కి	రు 154	0 0, 155 0 0
నూనెనస్తువు బస్తా 1-కి	రు 14	0 0, 25 0 0
నూనెనస్తువు బస్తా 1-కి	రు 55	0 0, 60 0 0
నూనెనస్తువు బస్తా 1-కి	రు 50	0 0, 58 0 0
నూనెనస్తువు బస్తా 1-కి	రు 136	0 0, 132 0 0
నూనెనస్తువు బస్తా 1-కి	రు 138	0 0, 134 0 0

4. చిల్ల రసస్తువులు

చిల్ల రసస్తువు బస్తా 1-కి	రు 185	0 0
చిల్ల రసస్తువు బస్తా 1-కి	రు 55	0 0, 60 0 0
చిల్ల రసస్తువు బస్తా 1-కి	రు 100	0 0, 110 0 0
చిల్ల రసస్తువు బస్తా 1-కి	రు 50	0 0, 55 0 0
చిల్ల రసస్తువు బస్తా 1-కి	రు 70	75
చిల్ల రసస్తువు బస్తా 1-కి	రు 35	0 0, 45 8 0
చిల్ల రసస్తువు బస్తా 1-కి	రు 40	0 0, 60 8 0

5. ఇనుము

ఇనుము బస్తా 1-కి	రు 32	0 0, 33 0 0
ఇనుము బస్తా 1-కి	రు 33	0 0, 38 0 0
ఇనుము బస్తా 1-కి	రు 35	0 0, 36 0 0

6. లోహములు

లోహము బస్తా 1-కి	రు 71	0 0, 74 8 0
లోహము బస్తా 1-కి	రు 21	10 0, 21 12 0
లోహము బస్తా 1-కి	రు 18	7 6
లోహము బస్తా 1-కి	రు 258	0 0, 256 0 0
లోహము బస్తా 1-కి	రు 285	0 0, 288 0 0
లోహము బస్తా 1-కి	రు 30	8 0, 30 12 0

7. రంగులు అలిజరైను

రంగులు అలిజరైను బస్తా 1-కి	రు 64	0 0, 70 0 0
రంగులు అలిజరైను బస్తా 1-కి	రు 67	0 0, 68 0 0

8. దూది

దూది బస్తా 1-కి	రు 300	0 0
దూది బస్తా 1-కి	రు 240	0 0

9. నూలు

నూలు బస్తా 1-కి	రు 7	4 0
నూలు బస్తా 1-కి	రు 4	12 0
నూలు బస్తా 1-కి	రు 7	4 0
నూలు బస్తా 1-కి	రు 7	4 0
నూలు బస్తా 1-కి	రు 9	8 0
నూలు బస్తా 1-కి	రు 12	0 0
నూలు బస్తా 1-కి	రు 10	0 0
నూలు బస్తా 1-కి	రు 7	6 0
నూలు బస్తా 1-కి	రు 10	8 0
నూలు బస్తా 1-కి	రు 10	12 0
నూలు బస్తా 1-కి	రు 8	8 0
నూలు బస్తా 1-కి	రు 8	12 0
నూలు బస్తా 1-కి	రు 7	6 0
నూలు బస్తా 1-కి	రు 0	10 0
నూలు బస్తా 1-కి	రు 7	6 0

వేలపు నోటీసు

రాజమండ్రి ప్రి॥ డి॥ ము॥ కోర్టు

1924 సం॥ అసలు నెం 118 దావా

బాలనాగు పీరాస్వామి వగయిరా—వాదులు

ఎదిరి

గ్రంథి బంగారాజు వగయిరా—ప్రతివాదులు

మ-రా-శ్రీ, రాజమండ్రి ప్రిన్సిపల్ డిప్యూటీ మజిలీ
కోర్టువారి 28-4-1925 తేదీ గల ఉత్తరువు ప్రకారం వాది ప్రతివాదుల తాలూకు రాజమండ్రి గ్రామంలోని యీ దిగువ షెడ్యూల్లు దాఖలా శ్రీ లక్ష్మీనరసింహ రైస్ మిల్లు వగయిరా ఆస్తిగా దిగువవరకు లోబడి షెడ్యూల్లలో నుదహరించిన లాట్ల ప్రకారము కోర్టు విధింపవద్ద 1925 సం॥ జూలై 20-వ తేదీని నుద్యోగము 1 గంటకు ప్రారంభించి వేలము చేయబడును.

వేలపు పరతులు

- (1) 1-వ లాటుయొక్క పాటదార్లు పాటకుముందు అయిదువందల రూపాయలు ధరావతు కట్టవలెను.
- (2) 2, 3, 4 లాట్లయొక్క పాటదార్లు అదేరీతిగ లాటు ఒక్కొక్కటికి నూరు రూపాయలు ధరావతు కట్టవలెను.
- (3) ప్రతిలాటుకున్న ఎక్కువమొత్తమునకు పాడునతోడే కోర్టువారి ఉత్తరువులోబడి ఖరీదారు డగను.
- (4) ఈనంబరు దావాలోని వాదప్రతివాదులు పాడుకోవచ్చును.
- (5) ప్రతిలాటుయొక్క ఖరీదారుడున్న పాట తన పేర కొట్టివేసిన నిమిషముననే క్రియధనములో నాల్గవంతు సొమ్ము కమీషనరుకు చెల్లింపవలెను.
- (6) 1-వ లాటుయొక్క ఖరీదారు మిగతా ముప్పాతిక క్రియ ధనమును వేలము అయిన 7-వ రోజు సాయంత్రము 5 గంటల లోపుగా చెల్లింపవలెను. 2, 3, 4 లాట్లయొక్క ఖరీదారులు మిగతా ముప్పాతిక క్రియ ధనమును వేలము అయిన 8-వ రోజు సాయంత్రము 5 గంటల లోపుగా చెల్లింపవలెను.
- (7) ఏ ఖరీదారుడైన నాల్గవంతుసొమ్ము చెల్లింపవలసిన తైముకు చెల్లింపనయెడల ధరావతు తిరిగి యివ్వబడును. సగటు లాటు తిరిగి వేలము చేయబడి అందువల్ల వచ్చే వస్తుముఖాడా అతనివల్ల రాబట్టుకోబడును.
- (8) ఏ ఖరీదారుడైన నాల్గవంతుసొమ్ము చెల్లించి మిగతా ముప్పాతికసొమ్ము నిర్ణయింపబడిన తైముకు చెల్లించని యెడల అతని ధరావతు తిరిగి యివ్వబడునడమే కాక తిరిగి వేలము చేయబడిన కలిశే వస్తుము అతడు కట్టిన నాల్గవంతు సొమ్ము లోనుండి మిగిలినవిచ్చును. ఒక నేరే వస్తుముకు నాల్గవంతు సొమ్ము చాలనియెడల ఆలోటుసొమ్ముఖాడా అతనివల్ల రాబట్టుకోబడును.

(9) కొనుగోలు కొన్నవారు వేలపు ఆస్తి ముందుగా తనిఖీ చేసుకొనవలెను. వేలపు ఆస్తి షెడ్యూల్లలో సరిగా వివరింపబడలేదని గాని, తప్పుగా వివరింపబడినదని గాని, లేక కొన్ని పొంగతులు తెలుపబడలేదని గాని ఏ ఖరీదారుడున్న ఆ షేడ్యూల్ చేయుటకు వీలుపడదు.

(10) ప్రస్తుతం ఈనంబరు ప్రతివాదులు 1, 2, 3 లాట్లు 5-8-1925 తేదీ ఆఖరువరకు కవులుకు పాడుకొని మిల్లు నడుపుకుంటున్నారు. సదకు కవులుకు లోబడి 1, 2, 3 లాట్లు వేలముచేయబడును.

షెడ్యూలు

లాటునంబరు వివరం

1వ లాటు పూర్తిగానున్న రైస్ మిల్లు- ఇంగ్లండు రోజీ కంపెనీ 30 హార్సపవర్ల స్టీముఎంజిను-రోజీ 1 కి 500 బస్తాలు తయారుచేయుగలదు-152 పానులు ప్రెస్సురు పెన్సర్ బోయిలగు- 5 టాంకులు- 5 కుండీలు- సుమారు ఒక యక రం కళ్లం- 6 వల్లర్లు- 5 హుల్లర్లు- 2 కోనులు- 9 ఎనివేటర్లు- వగయిరా సుమారు 1200 బస్తాలు పట్టే 6 గొడౌనులు- వానిని చేరివున్న ఒక షెడ్డు- ఒక ఆఫీసురూము- ఒక స్టోరురూము- ఒక తేతుయొక్క షెడ్డు- ఒక బోయిలరుషెడ్డు.

రిసూర్సు

రైస్ మిల్లు, గొడౌనులు, షెడ్డు, వున్న స్తలం మిల్లు యజమానులుది కాదు. స్తలం వారియొక్కది. స్తలం వేలపు ఆస్తిగానిది కాదు. రైస్ మిల్లు యజమానులు స్తలం వారికొకరి వద్ద యిరువై ఏడవలకు సం॥ 1 కి రు 230 లు అద్దకు తీసుకున్నారు సవరకవులు 1926 సం॥ రం నవంబరులో ఆఖరకును.

2వ లాటు ఒక యకస్త్రా పెన్సర్ బోయిలరు 120

పానులు ప్రెస్సురు- డయామిటరు 6 1/2 అడుగులు- పొడవు 24 అడుగులు.

3వ లాటు ఒక టర్నింగులేతు. 16 అడుగులు పొడవు

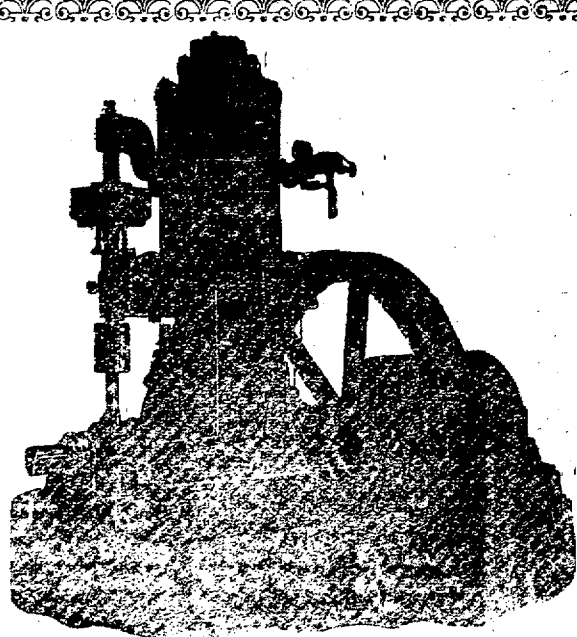
4వ లాటు ఒక యకస్త్రా ఒక సేరిండరు ఎంజిను. లం

డక్ అలెగ్జాండరు యంగ్ కంపెనీది. 25 హార్సపవర్లు. 10 అడుగుల స్ట్రోక్- స్ట్రోక్ 36 అంగుళాలు- సేరిండరు 15 అంగుళాల బోరు.

నోటు

కొనదలచు కొన్నవారు వేలముకుముందు వారములో ఏరోజునైన 10 గంట లగా యిరు 5 గంటలవరకు రైస్ మిల్లు చూడవచ్చును.

రాజమండ్రి 4-7-1925 } బి. నారాయణమూర్తి వక్టీలు, కమీషనరు

Sole Agents:— V. RAMAKRISHNA & Co., 159 Angappa Naick Street, Post Box No 169 M. D. A.

ది "టక్సు హామ్" గ్రూడుఆయర్ ఎంజిన్ ను 7 1/2 బి. హెచ్. పి. మొదలు 240 బి. హెచ్. పి. వరకు తయారు చేయబడును. మిక్కిలి సామాన్యమైన నూదిరిది. పని చేయుటకూడ సులభము. చతురత లేనివారుకూడ దీనిని సులభముగా గ్రహించి నిర్వహించుటకు వీలు గలదు. ఎంజినులలో చిక్కిన ఖర్చుగలదు. తప్పి ఖర్చుగలదును పూర్తిగాను సులభముగాను పరిశీలింపబడు వీలుగలదు. ఈఎంజినులు ట్రైబియన్ల నావలకు సరఫరా చేయబడినవి. 1928 రైయోడి జనెరోలో జరిగిన ప్రపంచ ప్రదర్శనమునందు ఈ ఎంజినుకు "గ్రాండ్ ప్రిన్స్" అను గొప్ప బహుమతి నియ్యబడినది. 7 1/2 బి. హెచ్. పి. ఎంజినులు ప్లాకులో సిద్ధముగా నున్నవి. ధరకు, ఇతర వివరములకు ఈదిగువ విలాసమునకు వ్రాయవలెను.

No. 2.

ఇలహీవము, నరేముల ఇలహీవము

తలనొప్పులమాన్యును

మ ద రా సు.

Deschiens' syrup

1228

మొదలగు వాటి.

నిరర్థమ ఉపయోగించుము.

ఇది, ఆలోచ్యమయ, ఇలహు, నియ్యతగవదియ , 20,000 ప్రెయ్యలుచిప్పకొనియ్యు నామ. ఉన్నెప్పు, పారివే

అపి మార్కన, గమనించుము ఎక్కడను చిక్కును

Wholesale of all Chemists (Wholesale) **C. T. HARI & Co, 174, Broadway, Madras.**

ఎల్లరకును ఉపయోగకరమగు

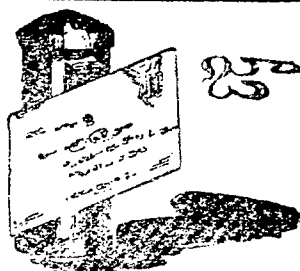
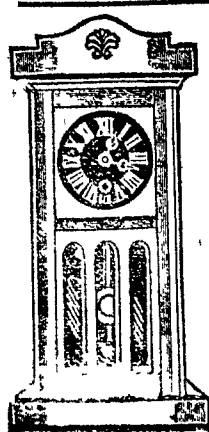
మాడరన్ రెగులేటర్లు అను గడియారము?

యీ గడియారములు జర్కనీదేశమునుండి తేప్పించబడి అతి సుందరమైన వాలనట్ కేసు అను అందమైనమానుతో చెయ్యబడి, కాలమునకు సరియైనగంటను చూపును. యీలాటిగడియారములు, అనేకులు ఉపయోగించి, యోగ్యతాపత్రములను యిచ్చియున్నారు. ప్రతియింట యుండును. కచ్చేరిలలోను యుంచుట అవశ్యము.

ధర 1 కి రప్ప 7-0-0.

విభానము:—

కష్టము వాచికం వెనీ, తపాలు పెట్టె 265 ముద్రాసు.

ಹೃದಯ.

శారదానికేతనం-గుంటూరు

భారదాసి కేరణమునకు. తెనాలి తాలూకా బోర్డువారు 200-0-0 ను బాపట్ల తాలూకా బోర్డువారు రు 200-0-0 లను తెనాలి మునిసిపాలిటీవారు రు 120-0-0 విరాళముగా శాంక్షనుచేసి మొత్తములను ఇచ్చివేసియున్నారు. కేపెటా లూకా బోర్డువారును బెజవాడ మునిసిపాలిటీవారును గంటూరు వారును కూడ కొంత మొత్తములను శాంక్షను చేసియున్నారు. మొత్తములను త్వరలో యిచ్చివేయుదురు. తక్కిన మునిసిపాలిటీలను బోర్డులు సహాయముచేయ వారించుచున్నాను.

పున్నవ లక్ష్మీనారాయణ,

కార్యదర్శి-శారదానికేతనం.

ఆంధ్రా ధాయశ్చైవ ద్వయమంశలి

కార్యసాధనము-తెనాలి

సదరు మండలి మంత్రిత్వమునకు 1925 సం॥ జూన్ మాసాంతముతో మంత్రిత్వమునకు రాజీనామా నిచ్చితిని. 26-6-1925 తేదిన జరిగిన మండలి సర్వసభ్యసమావేశమందు మంత్రిత్వమునకు తెనాలినివాసులు పండిత కాశీనాథుని రాజలింగకాశ్రమిగారు ఎన్నుకొనబడిరి. కావున యిప్పటి ఆంధ్రాయాచ్యపైదైత్యమండలి సంబంధమును ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములును, మణియాద్వైత వైఖరాలు ఇకముందు వారిశేరుతో జరుపవలెనని మండలి సభ్యులను కోరుచున్నాను.

ములుగు రామలింగయ్య.

సంయుక్త గోదావరి మండల సభ

ఈ సభను కడచిన జూన్ నెల ౧-6 తేదీలను జరుపుటకు తొలుత నిశ్చయింపబడినను కారణాంతరములచేత దీనిని ఆగస్టునెలలో జరుపుటకు మొదటి తీర్మానమును మార్చవలసి వచ్చెను. సంయుక్త మండల సభ సన్యాససంఘమువారు యీ నెల 2 వ తేదీని సమావేశమై యీ సభ క్రామా బ ౪ శనివారము, ౫ ఆదివారమునకు సరియగు 8-9 ఆగస్టు తేదీలను కాకినాడలో హైదా వెంకటచలవతి పురమందిరమున జరుపుటకు నిశ్చయించిరి. మ||రా||శ్రీ|| న్యాపతి సుబ్బారావు పంతులు గారిని అధ్యక్షులుగనుండుటకు కోర నిశ్చయింపబడెను. 8-9 ఆగస్టు తేదీల నీ సభ జరుపుటకు నిశ్చయింపబడుటవలన తూర్పు పడమటిగోదానదిజిల్లాలలోని ప్రముఖులు రహితులు, చెన్నపురి, ఢిల్లీ, కాసననిర్మా సభల సభ్యులు, వాని అభ్యర్థులు సభకు వచ్చుటకు నవకాశము కలుగగలదు. తాలూకా సంఘములు, రహితుసంఘములు మొదలగువారు సభలో చర్చింపవలసిన విషయములను ఇతర సూచనలను, చిత్తుతీర్మానరూపముగా మండలసభా కార్యదర్శులవనకు పంప బ్రార్థింపుచున్నాము.

కాకినాడ, } దుగ్గిరాల సూర్యప్రకాశరావు,
 డి. 3-7-25. } నేతకంటి శ్రీనివాసకోనేటిరావు

కార్యవర్కులు.

శ్రీలక్ష్మణరామోపన్యాసములు

సారస్వతసంఘము, శ్రీ ఆంధ్రజాతీయకళాశాల, మచిలీపట్నము
 కీర్తిశేషులైన శ్రీయ్యుల కొమ్మత్తాజు లక్ష్మణరావుగారి
 జ్ఞాపకార్థముగా ప్రతివర్సమున మాసంఘ యజమాన్యమున
 సుప్రసిద్ధపండితులచే ఆంధ్రచరిత్ర, వాఙ్మయములగుర్చి ఉత్త
 మ్యాసముల నిప్పించి పుస్తకరూపమున ప్రకటింప సంకల్పిం
 చితిమి.

ఈ ప్రభుత్వ ర్యాయము శ్రీయుత చిలుకూరి వీరభద్ర రావుపంతులుగారు జూలై 11 వ తేదీ మొదలు 16 తేదీ వరకు ప్రతినియంత్రాల 5 గంటలనుంచి 6-80 వరకు కళాశాలా భవనమున “కాతవాసులు” అనువిషయమును గూర్చి విపులము గ నుపన్యసించి చయితో సంగీకరించిరి.

ఆంధ్రదేశపు నానాస్థానిముల నుండియు పరిశోధకులును కవులును విచ్చేసి సాయంకాలము 7 గంటలనుండి ఉపన్యసింపుచుందురు.

ఇతర ప్రదేశములనుండి విచ్చేయు మిత్రులకు భోజనాది సదుపాయములు కళాశాలయందే ఉచితముగ నేర్పాటు చేయబడినవి.

కోలపెన్ను రామకోటిశ్వరరావు, అభ్యుదయం.

గూడా కృష్ణమూర్తి, కార్యదర్శి

కూచిపూడి (తెనాలి తాలూకా)

గొల్లపూడి రెవెన్యూ

కేలన్నియు చీరపట్టివట్టయ్యెను. కొన్ని కేలలో మోకా

గ్రామములోని యొక డి. పాతశాలలను కలుపుకొని తెనాలి

కాకినాడ

జూలై ౩:—గోదావరి జిల్లా కో ఆపరేటివ్ అసిస్టెంటు

ప్రభుత్వమున వ్రాయబడిన కాశీర కొక్కోక శాస్త్రము

కాశీర సంస్థానము మహారాజగారగు శేంభు

7౩ అధ్యాయములు, "9 + 6" పైజాది, 11౩ చిత్రపట

International Publishing Company, International Buildings, Ludhiana, (Punjab)

వృత్తాంతలేఖలు

కాకినాడ

(స్వ కీ య వి లే ఖ రి)

బక్రీదుపండుగ

కాకినాడ, జూలై 2:—హిందువులు, మహ్మదీయులు,

ప్రాథమికవిద్య

అలిమెంటరీ పాఠశాలలలో నిచ్చేడి ప్రాథమికవిద్యకును

1 ప్రాథమిక విద్యాశాసనము క్రింద నిర్వహించు ప్రాథమిక

కాకినాడలో సమావేశమై యా. జి. ఓ. కాపీలు తమకు పంపి

ప్రా.మిక విద్యాసంఘమువారు జూన్ 30 వ తేదీన కలె

ప్రా.మిక పాఠశాలలుండవలెననియు తీర్మానించిరి.

కోర్టులు

కోర్టులు, జూన్ 22 వ తేదీని తెరవబడినవి. కాకి

కోర్టుఫీజుశాసనము రద్దుచేయవలెను.

కొందరు సబ్ జడ్జిలతోను, జిల్లామ్యాన్సిఫ్రెలతోను, ప్లీడరు

"1922 సం॥ పు మద్రాస్ 5 వ శాసనమువలన కోర్టు

కాకినాడ పురపాలనము

గతసంవత్సరపు పని

కాకినాడ, జూలై 3:—కాకినాడ పురపాలక సంఘ

వివేదికవలన స్వపరిపాలనము చాల తృప్తికరముగ నున్న

నివేదికయందు చెప్పబడిన కొన్ని విషయములు యీ క్రింద తెలియజేయబడినవి. 1924-25 సంవత్సరమునకు బక్కాయి హాల్సుకును రావలసిన మొత్తము రూ. 1,95,707. అందు రూ. 1,87,000 వసూలు అయినది. రూ. 1,531 తరుచుగా యిచ్చి వేయబడుటగాని వసూలు కాని పద్ధతుక్రింద కొట్టివేయబడుటగాని తటస్థించెను. రూ. 7,118 చాలవరకు లైసెన్సులపద్ధతుక్రింద వసూలుకావలసిన నిల్వ యందుండెను.

సంవత్సరారంభమున రొక్కము నిల్వ రూ. 61,918. రొక్కము వసూలు రూ. 2,30,295. రొక్కము వ్యయము రూ. 2,01,666. సంవత్సరాంతమునకు రొక్కము నిల్వ రూ. 98,986. అందులో రూ. 6,018 కాపిటల్ పద్ధతుక్రింద నిల్వ.

సంవత్సర ప్రారంభమున సంఘమునకు ఋణము రూ. 57,218. అందులో వడ్డీతో 13,883 అప్పు తీర్చడమైనది. సంవత్సరాంతమున నిల్వయున్న ఋణము రూ. 48,880 4 సండులలో కంకరరొడ్డు వేయబడుటకు అక్కడ 4 తూములు కట్టుటకు రూ. 878 వ్యయపరచిరి.

ఆదాయమునుబట్టి లోగ్గమీదను భూములమీదను 100కి 7½ వంతున పన్ను వేయబడినది. అందులో 100కి 6 వంతున నీటి వసతిని మురుగు పోగొట్టుటకును పన్ను విధింపబడినది. ప్రభుత్వమువారు నిర్ణయించిన అధికపన్నులో మాడుపంతులలో రెండువంతులు మాత్రమే వృత్తిపన్ను వేయబడినది. కంపెనీల పన్ను క్రమప్రకారమే. పట్టణములోని నౌకర్లకు పన్ను లేదు. అన్ని పన్నులు కలిపి టల 1కి రూ. 1-14-1 వేయబడినది.

ఈసంఘముయొక్క ప్రతినిధి (లక్ష్మరాజు సుబ్బారావు గారు) గోదావరిజిల్లా ప్రాథమిక విద్యాసంఘమునందలి సభ్యత్వమును వదలిపెట్టెను. సదరు విద్యాసంఘమువలని యుపయోగమేమియు లేదను నుద్దేశమున యీసంఘమువారు తెలుపుచు ఆయనస్థానే మరెయ్యక ప్రతినిధిని పంపవలసివచ్చు తీర్మానించిరి.

పట్టణమునందు చదువుకొనవలసిన వయస్కుల బాలురు 2,255 ను, బాలికలు 3,143 ను ఉద్దేశించిరి. వారిలో 488 బాలురకును 1608 బాలికలకును చదువు నేర్పాటు చేయవలసియందుండెను. సంవత్సర ప్రారంభమున 57 ను, అంతమున 58 ని, ప్రాథమికబడులు యీసంఘమున నుండెను. విద్యార్థుల సగటుసంఖ్య 4,352 (పూర్వపు సంవత్సరము 4,304). పాఠశాలసంఘ బడులు అన్నియు ప్రాథమికవిద్య నివృత్తవి. సంవత్సర ప్రారంభమున అవి 38 యును అంత్యమున 39 యును ఉండెను. వాటి విద్యార్థుల సగటుసంఖ్య 2,318.

నిమ్నజాతులకు 2 పగటి పాఠశాలలును ఆదిమాంధ్రులు ఇతర నిమ్నజాతులకును కలిపి 2 పగటి పాఠశాలలును ఒక రాత్రి పాఠశాలయును ఉండెను. పట్టణములోని యితర మూనిసిపల్ పాఠశాలలో నిమ్నజాతుల పిల్లలు చదువుకొనుటకు ఏవిధమైన అభ్యంతరమునలేదు. కాని యీసౌకర్యమును ఆదిమాంధ్రులు ఉపయోగించుకొనియుండలేదు. అందునుబట్టి అట్టి అగత్యమున్నట్లు కన్పించుటలేదు. బ్రాహ్మణ ఉపాధ్యాయులను ఆదిమాంధ్రుల బడులలో నియమించినప్పుడు వారు ముందంజవేయునట్లు చెప్పవచ్చును.

మూనిసిపల్ ఉపాధ్యాయులందరు 100 గురు. అందు ఒకరు హిందీభాషకులు. ఇద్దరు ట్రెయినింగుపొందని ఉపాధ్యాయులును. వారి సంవత్సరము ట్రెయినింగుకు పంపబడుచున్నారు. తక్కిన 97 గురును ట్రెయినింగు అయినవారే. విద్య పన్ను లేదు. విద్య అన్ని బడులలోను ఉచితమే.

పట్టణమునందు 15 వైద్యసంస్థలుకలవు. అందు గవర్నమెంటుచేత నడిపింపబడి ఒక హాస్పిటలున్నది. జిల్లాబోర్డువారి యధికారములో ట్రీటుకు ప్రత్యేకముగ నొక వైద్యశాలయున్నది. మూనిసిపాలిటీవారు నడిపించుచున్నట్టి ఒక ఆలోపాతిక్ డిస్పెన్సరీయును ఆయుర్వేద చికిత్సలయమును ఉన్నవి. ఈ రెండవది 1224 డిసెంబరు నెలలో ప్రారంభింపబడినది. మంచి అభివృద్ధిలోనికి రానున్నది.

ఎలక్ట్రిసిటీ డిపార్టుమెంటు పెట్టుటకు ప్రయత్నములు జరిగినవి. గవర్నమెంటువారిని నివేదిక సంవత్సరము విధానము నేర్పాటుచేసి ఎస్టిమేటును తయారుచేయవలసిన దని కోరడమైనది.

26-5-24 తేదీవరకును ఆచంట రంగారావు నాయుడు గారు, నియోజితసభ్యుడు, ఉపాధ్యక్షుడుగ నుండెను. తర్వాత చెర్రుకోట అధికారములు దుగ్గిరాల వెంకటనారాయణకారావు టి. ఏ. గారికి 7-9-24 వరకును యివ్వబడినది. నాటినుండి పారేపల్లి వెంకట్రామయ్యగారు ఉపాధ్యక్షునిగా నెన్నుకొనబడి పనిచేయుచుండిరి. నియోజిత స్థానములలో నొకటి బ్రాహ్మణ తర స్త్రీ కివ్వబడినది.

దక్షిణ హైద్రాబాదు

(స్వకీయవిలేఖరి)

మైలవరం నాటకసమాజమువారికి సన్మానములు

మైలవరం బాలభారతి నాటకసమాజమువారు సెకండాబాదు-హైద్రాబాదులో సావిత్రి, శాకుంతల, హరిశ్చంద్ర, ద్రౌపదీ వస్త్రావహరణము సంపూర్ణ రామాయణాది నాటకములను ప్రదర్శించి ఇచ్చటిపౌరుల మెప్పును బడసిరి. గత మంగళవారము (23-8-24) నాడు సెకండాబాదులో సావిత్రి నాటకమును, గురువారము (24-8-24) నాడు హైద్రాబాదులో శాకుంతలనాటకమును బ్రదర్శించిరి. ఈసందర్భమున సెకండాబాదు, హైద్రాబాదు పౌరులు నటకులను, కంపెనీవారిని సన్మానించిరి. సావిత్రినాటకము సెకండాబాదులోని ఆంధ్రసంవర్ధన గ్రంథాలయ సహాయార్థము ప్రదర్శింపబడినది. సత్యవంతునిపాత్రను రామనాథశాస్త్రిగారును, సావిత్రిపాత్రను సంతోషరావుగారును ధరించి ప్రేక్షకులను రంజింపజేసిరి. సరసింహారావు నాయుడుగారి యమునివేషము పాత్రాచిత్త్యముగ నుండెను. మొత్తముమీద నాటకమంతయు జయప్రదముగను, సంతోషకరముగను బ్రదర్శింపబడినది. సంతోషరావుగారికి దుందిగళ్ల జగదీశ్వరయ్యగారు వెండి పూలబుట్టను తయారు చేయించి బహుమానపూర్వకముగ మోర్టీ నైముడ్డిక్ (తాలక్తూరు, వరంగల్లు) గారిచే నిప్పించిరి. సావిత్రి, సత్యవంతుల స్వయంవరసందర్భమున ఆంధ్రసంవర్ధన గ్రంథాలయమువారు నాటకసమాజమువారి కొకపీల్డును రామనాథశాస్త్రిగారికి (సత్యవంతుడు, సంతోషరావుగారికి (సావిత్రి) ఒక్కొక్క బంగారు పతకమును, హరిశ్చంద్రనాటకము ప్రదర్శింపబడిననాడు హరిశ్చంద్రపాత్రనుధరించిన మద్దాల శేషగిరిరావుగారికి మరెయ్యక బంగారు పతకమును తయారుచేయించి వణిక్ శ్రేష్ఠులను, మిల్లు అధికారులను, రావు బహద్దరు బిరుదాంకితులను నగు శ్రీయుత ముత్యాల వేంకటకృష్ణయ్యగారిచే నిప్పించిరి. బుద్ధిరాజు ఉమామహేశ్వరరావు కథానాయకపాత్రలను తరుచుగా ధరించిన పారేపల్లి సుబ్బారావుగారి కందజేయుటకై బంగారుపతకమును పంపిరి. ఈసందర్భముననే కంపెనీగౌరవకార్యదర్శులగు శ్రీయుత డాక్టరు కొమ్మూరి పట్టాభిరామయ్యగారినిగూర్చి ఆదిరాజు పీఠభద్రరావుగారు (ఆంధ్రసంవర్ధనులు) స్వనిరచితంబగు ప్రశంసాపద్యములను జదివిరి. యమునిపాత్రనుధరించిన సరసింహారావు నాయుడుగారు రంగమనందు బ్రవేశించి తమ భీకరాకారముతో ప్రేక్షకుల హృదయములు జల్లుమనునట్లునర్పిరి. సత్యవంతుని ప్రాణములు గొనిపోవుటయు, సావిత్రికి వరములు ప్రసాదించుటయు కథాభాగముననువలసినవారై నిజంరాష్ట్రాంధ్రభీష్ములనందగు రావుబహద్దరు వేంకటరెడ్డిగారు ప్రిజు పైకి విచ్చేసి నిట్లు నడివిరి :-

“ఆంధ్రసంవర్ధన గ్రంథాలయమువారు యముని కర్పించుటకై నా కొక బంగారుపతకమును దయచేసిరి. రంగమనందు యముడు ప్రవేశించగానే దాని నర్పణచేయవలయునని వారు నన్నుగోరిరి గాని యమునియొక్క భీకరాకారమును, తిష్ఠమనవృష్టి జూచి జంకితిని. సత్యవంతుని ప్రాణములను గొనిపోవుటకు మరగ వయోవృద్ధుడనగు నాజీవములే నీ గైకొనునేమోయని ప్రాణముల సరచేతిలో లెట్టుకొని కూర్చుండి పతికము మాటయే మరచితిని. ఇప్పుడు ధర్మస్వరూపుడను యముడు శాంతమూర్తియై, సావిత్రివేదికి వరముల నొసంగి, మనకథానాయకుడగు సత్యవంతుని పునర్జీవునిగ జేయుటకు సుప్రసన్నుడై వెలసినందున పూర్వపుణ్యమును విడనాడి వారినపరమీషించి, గ్రంథాలయపక్షమున ఈ బంగారుపతకమును శ్రీ సరసింహారావు నాయుడుగారి కర్పించుచున్నాను. వారు యమునిపాత్ర కెంతయో తగియున్నవారని వేరే చెప్పవచ్చునట్లేదు. మిక్కిలి నీతిభోధకమైన నాటకములను బ్రదర్శించి సెకండాబాదు పౌరుల న్నానందపాగరమున నోలబడించినందులకు మైలవరము బాలభారతి నాటకసమాజమువారును, స్థాపకులగు శ్రీ రాజాగారును ప్రశంసాపాత్రులు. ఆంధ్రదేశమునందు ప్రఖ్యాతిగాంచిన నటకులతోనే కంపెనీవారికిని వరమేళ్లగుడు ఆయురారోగ్యములను బ్రసాదించుగాక !!” కంపెనీ గౌరవకార్యదర్శులగు పట్టాభిరామయ్యగారు గ్రంథాలయమువారికిని, తదితరులకును కృతజ్ఞతను నూచించిరి. మంగళగీతముతో నాటకము ముగిసెను.

హైద్రాబాదు గౌరీగుడిములోని వివేకవర్ధనీ నాటకశాలయందు గురువారమునాడు శాకుంతలనాటకము. గూడదివ్యముగ ప్రదర్శింపబడినది. గొప్ప అధికారులు పెక్కండ్రు విచ్చేసిరి. మహారాజా సర్ కెమ్. ప్రసాదు బహద్దరుగారును,

నవాబు సర్ అమీజంగు బహద్దరుగారును, మేజరు ఎం. జి. నాయుడుగారును, భోజరాజు నాయుడుగారును, వేలూరు రంగభామనాయుడుగారును, కొత్తాల్లు వేంకటరామ రెడ్డిగారును, క్రీమతి సరోజినీదేవిగారును విచ్చేసిరి. ఆంగ్లేయ భాషయందు కథాభాగమంతయు నచ్చొత్తింపబడి ప్రతులు ప్రేక్షకుల కందజేయబడినవి. ఆంధ్రభాషాజ్ఞానము లేనివారికిని నెంతో ఉపయోగకరముగ నుండెను. దువ్యంతుని పాత్రను నూర్యనారాయణ రావుగారు, శకుంతలపాత్రను సంతోషరావుగారును ధరించిరి. నాటకమంతయు జయప్రదముగ జరిగెను. మహారాజా సర్ కెమ్. ప్రసాదు బహద్దరుగారిని గూర్చి సావిత్రినాటకకర్తచే ప్రశంసాపద్యములు జరుపబడినవి. అందమైన చట్టమునం దమర్చబడి బంగారు అక్షరములలోనచ్చొత్తింపబడినపతి శ్రీవారి కర్పింపబడినది. మహారాజా బహద్దరుగారు కంపెనీవారి కొకపీల్డును దయచేసిరి. హైద్రాబాదు హిందూపౌరుల పక్షమున దివాన్ బహద్దరు ఆరముదు అయ్యంగారు అవర్ణ్య టి. ఏ. టి. ఎల్. గారు సంతోషరావుగారికి ఒక బంగారుపతకము, ఒక పూలబుట్టయు, నూర్యనారాయణరావు, సుబ్బారావు, గోపాలము సరసింహారావు నాయుడు, రామనాథశాస్త్రిగార్లకు ఒక్కొక్క బంగారు పతకమును సమర్పించిరి.

చెన్నపురి కార్పొరేషను నోటీసు

100 కి సంగీరము 1 కి రూ. 6 లు వడ్డీచొప్పున 6 నెలల కొకసారి వడ్డీ చెల్లించు సద్దతిపైనను 30 సంవత్సరములలో సరికిసరి చెల్లించునట్లు చెన్నపురి కార్పొరేషనువారు రూ. 2,68,300 ను ఋణమును తీసికొనెదరు. ఋణమునకు సంబంధించిన పూర్తిమరత్తులు, నిబంధనలు, దరఖాస్తు ఫారము మొదలగునవి రెవెన్యూ ఆఫీసరుగారికి వ్రాసిన బడయగలరు.

తొండరుదారులు తాము ఋణమిచ్చుటకు అంగీకరించు మొత్తముపైన 100 కి రూ. 5 లు చొప్పున డిపాజిట్టు మొత్తముతో సహా కార్పొరేషను కమిషనరుగారికి 3-8-1925 తేదీ నాడు మధ్యాహ్నము 2 గంటలకులోపుగ చేరునట్లు దరఖాస్తుతో సహా పంపుకొనవలెను.

నిర్ణయింపబడు మొత్తము 15-8-1925 తేదీలోగా పూర్తిగా చెల్లింపవలెను.

చెన్నపురి కార్పొరేషను } ఇ. హెచ్. ఎమ్. బనరు, అక్టీంగు మిషనరు. 4-7-1925

అందరితోను శాంతముగానుండిన మీరు తప్పక నిర్దుష్టముగా నుండెదరు

అయితే నిమ్మగల మెకనునకు శాంతముగా నుండుట అసాధ్యము. కలతలగులమున్ను ఉండిన న్యేచ్ఛ కూడ నుండదు.

శాంతమైననన్ను గలిగియుండుటకు సుప్రసిద్ధమైన మా ఆతంక నిగ్రహశాస్త్రము వాడును. అది తప్పక గుణమిచ్చును. ఇంతేగాక నరములబహిషేక, మెదడు అలసిపోవుట, అతీర్ణము మొదలగు వ్యాధులు కూడ గుణముగను. 82 మాత్రలు గల బుడ్డికి ధర్మ 1 మాత్రమే. పూర్తివివరములు గల మాత్యటలాగునకై వ్రాయును.

ఆతంక నిగ్రహ షార్తసి 26, బ్రాడ్వే మద్రాసు

వేలకు ముందు వెల సీసా 1-కి రూ. 0 4-0 ఈ నూనెను తలపరాచిన పేరు ఈపి నశించును. చర్యమునకు వెండ్రుకలకుతోని యుండక వెండ్రుకలు పెరుగును. అమ్మతాంజనం డిపో, భంబాయి - మదర్రాసు.

అమృతాంజనము

చక్కనిడబ్బితో నహా సీసా 1-కి రు 0-10-0; డజన్ 1-కి రు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టి వీధి, మద్రాసు లేక, బొంబాయి.

లోకామయహారకస్తూరిమాత్రలు విజ్ఞాపన

వశాబాగా 25 సం॥ల నుండి నేను లోకసేవ చేయుచునున్నంత తమకు తెలిసియుండవచ్చును. ప్రతి సం॥రము లక్షలకొలది కుటుంబములు నన్ను చాలా ప్రీతితో ఆహ్రించుచున్నారు. ఇండియావారుమాత్రమే గాక బర్మా, సిలోన్, పలయాస్టేటు, ఫిజిలాండు, ఇంగ్లాండు మొదలగు విదేశములందును వారుగూడ నాతో స్నేహము చేసియున్నారు. సాధారణముగా వైద్యులందరును నన్ను ఆదరించుచున్నారు. సమయము వచ్చి నప్పుడునన్ను మరచుటలేదు. నాపేరు (లోకామయహారకస్తూరిమాత్రలు) చంటిపిల్లలు, బాలెంతలు, పడుచు వారి, ముసోవారు, వారు వీరసనేల సమస్త మానవజాతియు నన్ను ప్రేమించుచున్నారు. సమస్త కుటుంబములు, సకలజ్యోతిషులు, మాంవ్యము, శీతపాతము, ప్రక్కలయ్యాడు, ఆకలిలేకుండుట, పలబద్ధము, జీర్ణించిన ఖేదములు, కడుపునొప్పి, జలుబు, దగ్గు శ్వాసకాసము, పల్లనోష్ణి, నడుమనోష్ణి, ఇకొప్లూయెంజా, ప్లేగు, జ్వరములు మొదలగు వ్యాధులకు, ఇతరవ్యాధులకు అనుపానపత్రికలో నున్న ప్రకారము వాడిన తప్పక గుణవగును నలు దిక్కులనుండి నన్ను గుఱించి పంపిన యోగ్యతాపత్రికలు వేసకునేలు గలవు. ఒకదాని నాతో స్నేహము చేసిన వారు మరెవ్వరు నన్ను మరచరు.

300 మాత్రముగల బుడ్డి 1-కి ధర 0-4-0. పోస్టభిర్యు కేరు. 6 బుడ్డ వెల పోస్టభిర్యుతో రు. 1-8-0. 12 బుడ్డు రు. 2-18-0. 25 బుడ్డు రు. 5-8-0. కావలసినవారు ఈ దిగువవిలాసమునకు వ్రాయుదు.

ఆయుర్వేదవైద్య పాశ్యపు వెంకటాచల పండితులు, శ్రీ సీతారాఘవ వైద్యశాల, మైసూరు.

కామినియా నూనె వెంట్రుకలే అందము.

రావిపోకుండ జాగ్రత్తపడుదు
వెంట్రుకలు దువ్వినపుడు ఊడకమున్నే త్వర
పడకపోయిన ఊడ మొదలుపెట్టి పూర్తిగ
పాడగును అట్లుకాకుండ నేడే కామి
యా నూనెను వాడి సత్వరముగా
శిరోజముల గాపాడుకొనుదు. వెంట్రుకలకే
జాడ్యమున్నను మాన్చి ఈ దివ్యోపధము
వానిని మొత్తముగా పట్టువలె నెదుగునట్లు
చేయును ఒక పరీక్షవల్ల మీకే తెలియగలదు.
మీ శిరోజముల నతి శుభ్రపరచును బుడ్డి వెల
1 రూపాయి. 3 బుడ్డ ఖరీదు రూ 2-10-0.
వీశీచార్జీలు ప్రత్యేకము.

ఆటో దిల్ బహారు

మీకు ఏ సువాసన ద్రవ్యము లేక అత్తరు కావలసియున్న
ఆటో దిల్ బహారుకు వ్రాయుదు.

1/2 అవున్సు బుడ్డి ధర రూ. 2-0-0 1 డ్రాం బుడ్డి 0-12-0
1/2 డ్రాం బుడ్డి 0-8-0] మీ చేతిరుమాలునందు

చుక్కలు వేసికొన్న పరిమళ మన్నిదిశలను వ్యాపించును.

పై కామినియానూనె, ఆటో దిల్ బహారు మందుసరకులను ప్రతిచోటను విక్రయింప
బడును. లేకున్న సోల్ ఏజెంట్లు:—

ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్సు అండ్ కెమికల్ కంపెనీ,

15వ జమ్నామఠీదు, బొంబాయి అని వ్రాసిన బడయగలరు.

వేపచెట్టుయొక్క

మంచిగుణములు కలిగిన
టాయిలెట్ అండు ఔషధ
సంబంధమైన వస్తువులు

మగ్గోసబ్బు:—కార్పాలిక్ ఇతరఔషధసంబంధమైన
సబ్బులన్నిటికంటెను శ్రేష్ఠమైనది. చర్మమును తినివేయుదు.
మిక్కిలి మన్నితముగా వాడవచ్చేర్పబడినది. 3 బిళ్ళల గలపెట్టె
1 కి ధర రు 0.12-0. మగ్గోశ్రేయిను దంతచూర్ణము:—లేత
పుల్లలతో దంతధావనముచేయుట అందరికిని తెలిసినవిషయమే.
ప్రభుతో మగ్గో శ్రేయిను దంతచూర్ణమును చేర్చి దంతధావనము
చేసికొనుట చాలమంచిది. వేపచెట్టుయొక్క మంచిగుణములన్ని
యు నిందులోగలవు. బుడ్డి 1 0.6-0; చిన్న పాట్లము 1 కి 0.3-0
మగ్గో సాటాయిలెట్ పిండి ముఖమునకు, చర్మమునకుదేహము
నకు తగినపిండిదబ్బా 1 కి రు 0.10-0; ప్యాకెట్టు 1 కి 0.3-0
హిందూదేశపుపత్రికమును, ధనముచే తయారుచేయబడినది.

SRI KRISHNA BROTHER, 323, Thambu
Chetty Street, MADRAS
& Mr V. V KRISHNA IYER Palgha

మాన సోల్లాసినీ మాత్రలు

30 మాత్రలు 0-10-0 (పది అణాలు)

తలదులభయం! (పోస్టభిర్యుల ప్రత్యేకము) గుణవర్ధకము!
కరీములో ఉష్ణధృక్యముచే కలిగి వైద్యశాలకు
మాత్రలు విశ్వాద్యుతము. అశర్మము, అరచి, అత్తలంతలు,
అగ్నిమాంద్యము, అదిరాహము, ఎక్కిర్లు, శర్వాంగముల
యందు బలకమును, వికల్మము, శార్మ్యములు, న్యూ
నేర్లు, అశుభము, మొదలగువానియందు గలిగి వైద్య
పద చోసోట్టి కేసాయిని నుండి యోగ్య శక్తి
కలుగును
ఈ మాత్రలు కేసాయిని శిష్యులను 3 కి
మాన్యును. యిందు అనేక విధములు చేసినది. అనధికము
గల ఔషధముగలవేరక పరమహంసక్రియ యని చెప్ప
దవచ్చును. ఒక్కసారి వాడినవాని నిజము తెలియగలదు,
చిరునామా:— (1078)
ఆయుర్వేద వైద్యనిలయం,
పోస్టు నిడుకొలు, ఎలవర్రు, కృష్ణాజిల్లా.

మదనకామేశ్వరి లేహ్యము

బలహీనుల పాలిటి కల్పవృక్షము— మేహము.
నిక్కాక, నిస్సక్తుక, శుక్లశుష్కము, ఆతిమాత్రము మొదలగు
వాటిని హరించి మంచి బలమును, వీర్యవృద్ధిని సంభోగ కక్తిని,
సంతానప్రాప్తిని గలిగించు వరప్రసాదము రెండు డబ్బీలుచాలాను,
20 కులములడబ్బీ రు 1-4-0
పాలగుగంధి లేహ్యము— రక్తశుద్ధికి శ్రేష్ఠమైనది.
సహమేహము, మేహపాడలు, మచ్చలు, ఇతరచర్మరోగములు
క్షీర్ణనోష్ఠలు, మొదలగువాటిని హరించును. 4 డబ్బీలు చాలాను.
20 కుల డబ్బీ రు. 1-4-0 వి. పి ఖర్చులు కేరు.
పి. శి. ఏ. అండు కో, ఆయుర్వేదసమాజం
8 పెరిదేపి. (నెల్లూరు) శి